

SISÄLLYS

SIIRTOLAISTUTKIMUSMATERIAALIN KERUU TEHOSTUU KANADASSA JA RUOTSISSA

Edward W. Laine

THE EXPANDING OPPORTUNITIES FOR THE STUDY OF THE FINNISH CANADIAN HERITAGE AT THE PUBLIC ARCHIVES OF CANADA

Unio Hiitonen

SIIRTOLAISTEMME URANUURTAJAOSUUS NEW YORKIN ASUNTOTUOTANNOSSA

SIIRTOLAISUUSINSTITUUTIN TOIMINTAKERTOMUS VUODELTA 1976

THE FINLANDIA FOUNDATIONIN tunnustuspalkinto Siirtolaisuusinstituutin toimittamasta USA:n 200-vuotisjuhlakirjasta

Jussi Saukkonen

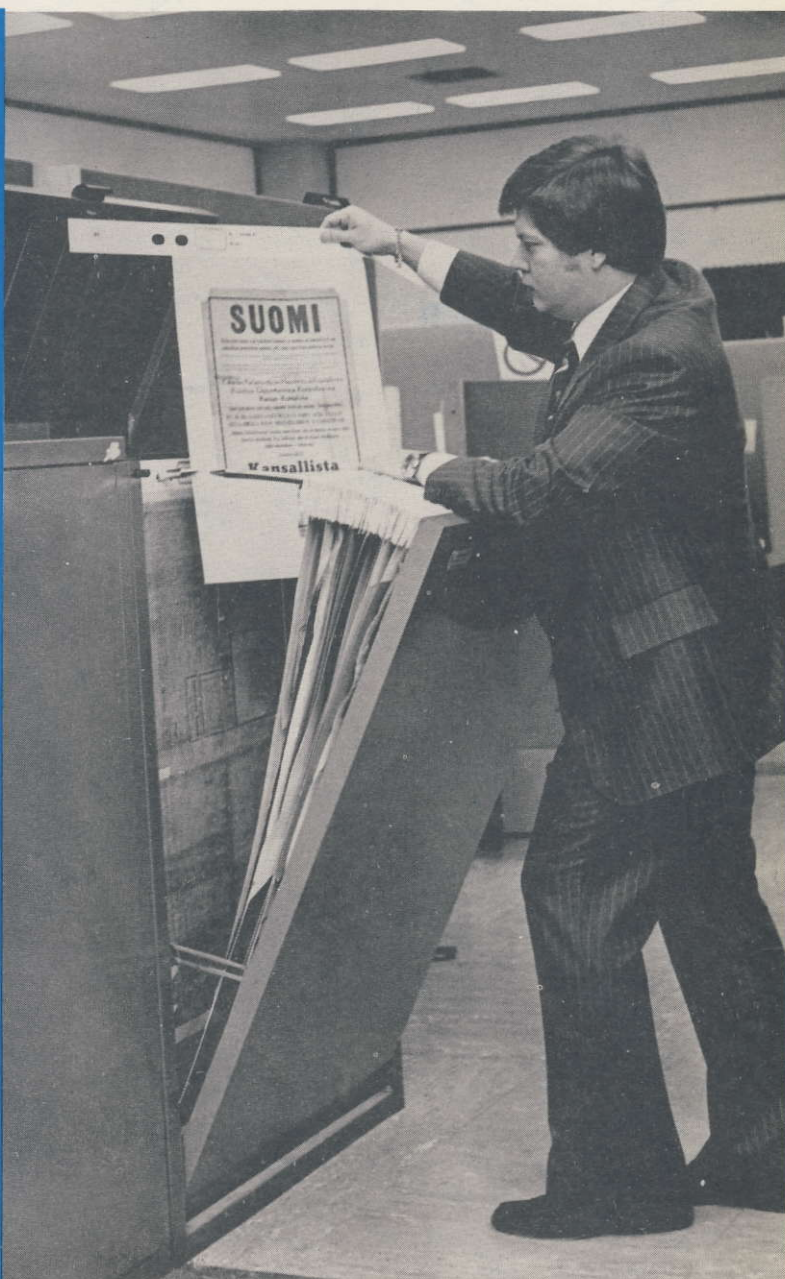
KATSAUS SUOMEN OSANOTTOON POHJOIS-AMERIKAN YHDYSVALTOJEN 200-VUOTISJUHLIEN VIETTOON

Aarne Litma

50-VUOTTA ULKOSUOMALAISUUSTOIMINTAA

Vapaan sivistystyön yhteisjärjestö SIIRTOLAISTEN AIKUISKOULUTUKSESTA

KIRJALLISUUS

SIIRTOLAISUUS MIGRATION

1977

2

SIIRTOLAISUUS – MIGRATION

4. vuosikerta

Siirtolaisuusinstituutti-Migrationsinstitutet
Päätoimittaja

Olavi Koivukangas

Editor

Toimituskunta:

Editorial committee:

Prof. Vilho Niitemaa, Turun yliopisto

Prof. Sune Jungar, Åbo Akademi

Prof. Terho Pulkkinen, Turun yliopisto

Aikakauslehti ilmestyy neljä kertaa vuodessa
Tilauhinta on 12 mk/vuosi tai 15 Rkr,
irtonumero 3 mk.

Tilauksen voi suorittaa maksamalla 12 mk
Ps-tilille TU 495 90 – 3.

SIIRTOLAISUUSINSTITUUTTI MIGRATIONSINSTITUTET

Kasarmialue, rak. 46.

20500 Turku 50

puh. 921 – 17 536

Henkilökunta:

Ph.D. Olavi Koivukangas, johtaja

HuK Maija-Liisa Kalhama, toimistos sihteeri

Yo.merk. Seija Albrecht, toimistoapulainen

VTM Arja Munter

VTM Simo Toivonen

VTK Juhani Salmela – Mattila projekt.siht.

Valokuvaaja Kari Lehtinen

Valtuuskunnan puheenjohtaja:

Prof. Jorma Pohjanpalo

Hallituksen puheenjohtaja:

Prof. Vilho Niitemaa

Kansi: Tohtori Edward W. Laine, Kanadan kansallisarkiston pohjoismaisen osaston johtaja, kerää tietoja kanadansuomalaisista.
Cover: Dr. Edward W. Laine, the head of the Nordic section of the Public Archives of Canada is collecting information about the Finns in Canada.

SIIRTOLAISTUTKIMUSMATERI- AALIN KERUU TEHOSTUU KA- NADASSA JA RUOTSISSA

Suomalaisen siirtolaisuuden tutkimuksessa ovat suurimmat aukot Kanadaan ja Ruotsiin tapahtuneessa siirtolaisuudessa. Kanadan osalta huomattava parannus on Ottawassa toimivan kansallisarkiston aloittama aktiivinen toiminta suomalaisia siirtolaisia koskevan tietouden keräämiseksi. Tähän liittyen arkiston pohjoismaisen osaston johtaja tohtori Edward W. Laine on saanut tehtäväkseen kirjoittaa kanadansuomalaisten historian. Suomalaisen ja kanadalaisen tutkijoiden yhteistyölle tarjoaa hyvän lähtökohdan tohtori Laineen vierailu Suomessa, mm. Siirtolaisuusinstituutissa ja Turun yliopiston historian laitoksella toukokuussa 1977. Kanadan osalta viittaamme tohtori Laineen artikkeleihin.

Toinen merkittävä askel siirtolaisuustutkimustilanteen parantamiseksi otettiin huhtikuun 16. päivänä 1977, jolloin Tukholmaan kokoontuneet ruotsinsuomalaisten järjestöjen edustajat perustivat oman arkistonsa. Arkisto tulee sijaitsemaan Tukholmassa Suomi-Talon yhteydessä, jossa jo säilytetään yli 80-vuotiaan Tukholman Suomalaisen Seuran papereita.

Ruotsinsuomalaisten Arkisto antaa hyvän perustan tulevalle tutkimustoiminnalle, erityisesti toistaiseksi puuttuvan ruotsinsuomalaisten historian kirjoittamiselle. Se tulee myös palvelemaan ruotsinsuomalaisten omaa kulttuurielämää mm. tarjoten virikkeitä ja taustatietoja kirjailijoille. Samalla arkistolla on merkitystä ruotsinsuomalaisten identiteetin säilymisen ja kehittymisen kannalta. Suomen puolelta, ja erityisesti siirtolaisuustutkimuksen näkökulmasta, tervehditään tyydytyksellä arkiston perustamista. Ulkomaille muuttaneet suomalaiset ovat osa Suomen kansaa ja suomalaista kulttuuria, josta tietojen säilyttäminen tuleville sukupolville on sekä siirtolaisten että heidän uuden ja vanhan kotimaansa yhteinen tehtävä.

Siirtolaisuusinstituutilla on ollut tilaisuus osallistua arkiston perustamisvaiheisiin ja toivomme hyvän yhteistyön jatkuvan Ruotsinsuomalaisten Arkiston kanssa.

Edward W. Laine, Ph.D.
Public Archives of Canada

THE EXPANDING OPPORTUNITIES FOR THE STUDY OF THE FINNISH CANADIAN HERITAGE AT THE PUBLIC ARCHIVES OF CANADA

In 1972, the Public Archives of Canada (hereinafter, P.A.C.) established the National Ethnic Archives Programme to ensure the preservation of the cultural heritage of that third of Canada's population which is *neither French, British, nor Native in origin*. Inasmuch as this group of ethno-cultural minorities includes the Finno-Canadians, the Programme has also been concerned with the documentation of the Finnish Canadian heritage. In the discharge of this part of its mandate, the National Ethnic Archives Programme has made and continues to make great strides in expanding the opportunities for research on the Finnish Canadian community.

For example, it is now relatively easy for researchers to pick out sources relating to Finnish Canadians from the public records of the government. As its contribution to the National Ethnic Archives Programme, the Public Records Division has undertaken to identify and list the major sources concerning all the ethno-cultural minorities in the records of the various department and agencies for which it is responsible. (The Record Groups dealing exclusively with immigration matters have been excluded from this listing since they must of necessity be consulted by the researcher.) It is expected that this list will be edited and published in some form in the

near future. To place this important task into its proper perspective, it should be emphasized the public records are one of the most extensive bodies of materials relating to Finnish Canadians in existence and most of these records are open to the public.

The most important Record Groups relating to Finnish Canadians are: Agriculture (charged also with the responsibility for immigration until 1905), Immigration, Citizenship Branch, Royal Canadian Mounted Police, External Affairs, Canadian National Railways, Secretary of State, Labour, Militia and Defence. Naturally, these and the other Record Groups primarily deal with the federal government's relations with the Finnish Canadian community.

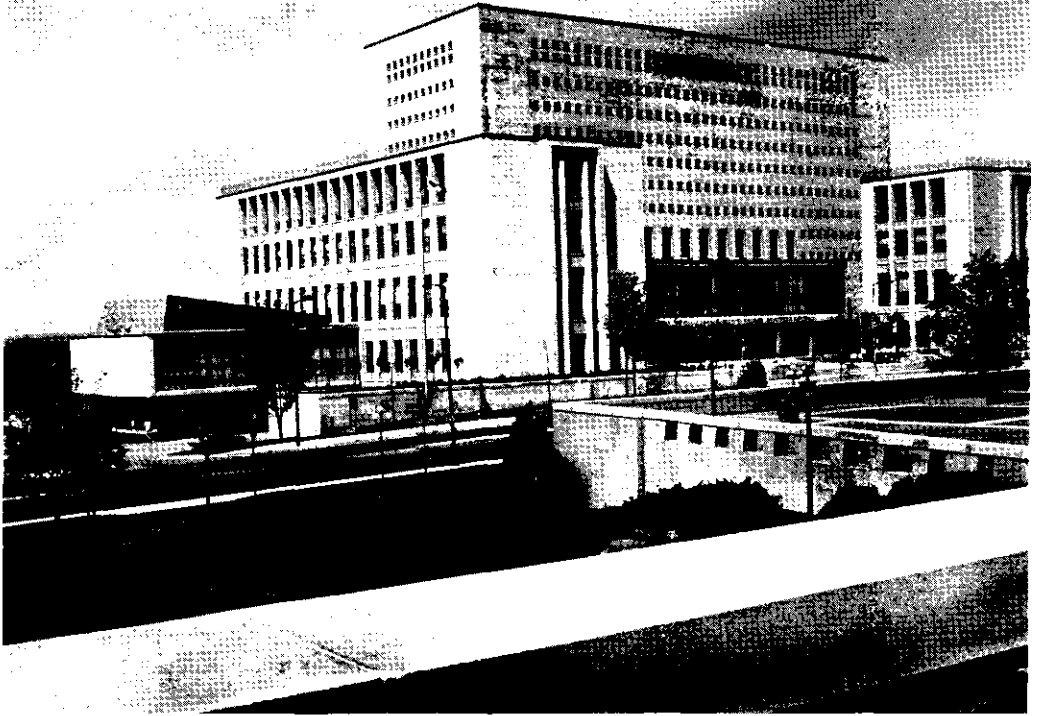
On the other hand, for a view of the Canadian scene from a wholly Finnish Canadian perspective, the researcher would have to examine the holdings of the *Manuscript Division which is responsible for the papers and records of private individuals and organizations*. There he will find documentation created by Finnish Canadian individuals and organizations. For the most part, these holdings of Finnish Canadian archival material have directly resulted from the activities of the National Ethnic Archives in co-operation with the Finnish Canadian community.

At present, the largest collection of Finnish Canadian material is the records of the Finnish Organization of Canada (hereinafter, F.O.C.), the oldest national organization of Finns in Canada (est. 1911).¹ These records (approximately 30 metres) extensively document the various activities of the F.O.C. and its (approximately 100) locals,² the Vapaus Publishing Company³ and the F.O.C.'s predecessor organizations at the national and local levels. Included are such records as those of Raittius Yhdistys "Taimi", the Finnish Society of Toronto

and the "Yrityt" Athletic Club, all of which were established in Toronto during the first decade of the twentieth century.⁴ Materials relating to Lännen Rusko,⁵ Sointula⁶ and the Vancouver Building Company Limited⁷ probably document the earliest development of the temperance, utopian socialist and co-operative movements within the Finnish Canadian community. Other materials in the collection delineate the significant Finnish Canadian involvement in the radical union movement, particularly in unionism in the mining and lumbering industries.⁸ It also shows much of the general cultural, political, social and economic development of the Finnish Canadian community and its inter-relations with Canadian society as a whole, the United States, Finland and, to a lesser degree, Soviet Karelia.

Another most interesting collection that has been recently acquired is that of St. Michael's Finnish Lutheran Church (est. 1932) of Montreal. Included in this material are the records of the Church's predecessor, the Finnish Immigrant Home, which was established during the mid-1920's and continued to operate through the peak years of the immigration from Finland until the Great Depression closed Canadian ports to Finnish immigrants. This material is equally useful in demonstrating the role of Montreal as a stopover point and gateway to the rest of Canada for the Finnish immigrants as it is in showing how the relatively small, permanently settled Finnish Canadian community fared in a mixed French-English environment.⁹

Other noteworthy collections of Finnish Canadian records include: the Finnish Canadian Amateur Sports Federation and the "Yrityt" Athletic Club of Toronto, part of whose records are also found in the F.O.C. collection;¹⁰ The Finnish War Veterans in Canada, Montreal Branch (est. 1935);¹¹ *Vapaa Sana* (est. 1931);¹²

The Public Archives of Canada in Ottawa is open to researchers 24 hours a day, 365 days a year. The building is shared by the National Library so that researchers have access to a wealth of archival and published sources at one convenient location.

PUBLIC ARCHIVES CANADA Photo: C 68660

the Montreal Suomi Society (est. 1927);¹³ and, as well, records of several Finnish organizations in Vancouver that have yet to be processed.

The private papers of individuals include: Eeva Sora; Vihtor Kangas; William Eklund; Aarne Ritari, Hans Pulkkinen. All of these collections document in one way or another the individual and collective experience of the Finns in Canada.

In addition to these Finnish Canadian sources, the Manuscript Division has other collections which contain incidental references to the Finns in Canada. Most important of these are the papers of the Prime Ministers and other public officials. Finnish

Canadian involvement in Frontier College¹⁴ and the Mackenzie-Papineau Battalion¹⁵ suggests that the records of these organization also include material relating to the Finns. However, as these incidental sources have not been indexed for their Finnish Canadian content, it is up to the researcher to search them out.

Since the custodial and reference services of the P.A.C. are divided along media lines, non-manuscript Finnish Canadian documentation is available in the appropriate division or section. For example, numerous photographs from the F.O.C. and "Yritys" Athletic Club collections are now in the custody of the National Photo-

graphy Collection. Likewise, sound recordings from the F.O.C. and St. Michael's Lutheran Church collections have been given to the care of the Sound Archives.¹⁶ Finnish badges and buttons have been added to the National Medal Collection.¹⁷

Moreover, many of these units have other material of their own relating to Finnish Canadians. The National Photography Collection, for example, has a very extensive collection of photographs, thousands of which focus on immigration, settlements, lumbering, mining and other subjects. Naturally, some of them include evidence of Finnish Canadians and their activities. The same applies to the Sound Archives, Film Archives, and National Map Collection, inasmuch as they too may have material of interest in their holdings.

Of course, the Public Archives Library should also be mentioned. The Library has a large collection of books and pamphlets (including a rare copy of a pamphlet authored by Peter Kalm concerning Swedish interests in North America), many of which reflect upon the life of Finnish Canadians, on the areas in which they settled, and on the industries in which they were employed. Also, several titles on Finnish Canadian subjects have been donated to the library.

In conclusion, it is evident that the P.A.C. has many sources relating to the Finnish Canadian community. Microfilmed copies of some of the material are available to researchers even in Finland through Inter-library loan. Originals may be consulted 24 hours a day, 365 days a year at the Public Archives in Ottawa. The only exceptions to free access to any of the above-mentioned materials are those collections temporarily restricted during the processing procedure, those private collections which have been restricted by their donors and government records of recent date. Therefore, anyone contemplating research at the P.A.C. should first enquire in writing to:

Public Archives of Canada, Ottawa, Ontario
K1A 0N3, Canada.

NOTES

¹Originally incorporated as the Finnish Socialist Organization of Canada (Canadian Suomalainen Sosialisti Järjestö), the Finnish Organization of Canada (Canadian Suomalainen Järjestö) was re-incorporated in 1923 under its present name.

²These locals were spread all across Canada from Quebec to British Columbia, of which only a handful are in operation today. As such, their records can give a nation-wide sampling of the "Finnish fact" in Canada.

³This company was first organized in 1917 to publish the *Vapaus*, at onetime a daily newspaper, and it still continues to publish a newspaper with the name of *Viikkosanomat* ("Weekly News"). In its heyday, *Vapaus* Publishing Company was a thriving concern which also published a literary weekly, a number of periodicals and books in the Finnish language. It also operated a travel agency, foreign currency exchange and branch stores in several Canadian cities. All aspects of its many activities are represented at the P.A.C.

⁴Raittius Yhdistys "Taimi", the Finnish Society of Toronto (Toronton Suomalainen Seura) and "Yritys" Athletic Club (Urheilu ja Voimistelu Seura "Yritys") illustrate how the immigrant Finn's first desire was to create an environment which would promote moral, cultural and physical soundness within himself and his countrymen — in fact, to provide the social services which were not provided by his adopted land.

⁵Lännen Rusko established in 1890 in North Wellington, B. C. — — was the first Finnish temperance society, to be founded in Canada.

⁶Sointula, the first Finnish Canadian utopian socialist community was established on Malcolm Island just off the coast of Vancouver Island in 1901. One of the ventures of this colony was to publish *Aika*, the first Finnish periodical to be printed in Canada. In the collection of *Aika* at the P.A.C. are included a number of issues which do not appear to have survived elsewhere.

⁷While separate records for "Iso Paja," a Toronto tailors' cooperative (1902-1913) contemporary with the Vancouver Building Society, do not appear to exist in the Finnish Organization of Canada Collection, the connections between "Iso Paja" and the Finnish Society of Toronto

were so close as to suggest there might be an intermingling of records. For information concerning "Iso Paja," see J.W. Ahlqvist (ed.), *Canadian Suomalainen Järjestö 25 Vuotta* (Sudbury: Vapaus Publishing Company, 1936).

⁸ According to Satu Repo, "The Big Shop: Finnish Immigrant Tailors in Toronto," *This Magazine*, IX: 5-6 (Nov. – Dec. 1975), p. 31, the F.O.C.'s involvement with both the radical labour and political movements has included at some time federation with the One Big Union, the Socialist Party of Canada, the Social Democratic Party of Canada and the Communist Party of Canada. The degree of the F.O.C.'s past support of these movements would doubtlessly be of interest to historians who specialize in the study of the "radical" Finns.

⁹ For researchers in "migration history," detailed cards of information relating to arrivals in Montreal at the Finnish Immigrant Home (Suomalainen Siirtolais-koti) should be of particular interest.

¹⁰ The respect for *provenance* dictated that the apparently "misplaced" records of the Finnish Canadian Amateur Sports Federation (Suomalais-Canadalaisten Amatööri Urheilun Liitto) should remain with the F.O.C. collection as found. Likewise, some records of the "Yritys" Athletic Club are to be retained together with the Finnish Society of Toronto material also in the same F.O.C. collection.

¹¹ The Finnish War Veterans in Canada (Suomen Aseveljet Canadassa) was originally founded by ex-members of the "White Guard" of the Finnish Civil War but was later broadened to include the veterans of the Winter War and the Continuation War. Its major ties were with the parent organization in Finland until another branch was recently founded in Toronto.

¹² *Vapaa Sana* ("Free Press") was originally founded by dissident members of the F.O.C. who allied themselves with a moderately socialist party, the Canadian Commonwealth Federation (C.C.F.). The material in this collection relates to that early period. The *Vapaa Sana*, incidentally, still appears today as a twice-weekly newspaper but is now politically independent of all party affiliations.

¹³ The still active Montreal Suomi Society (Montrealin Suomi-Seura) was at one time a leading force behind the attempt to establish the Central Organization of Loyal Finns in Canada (Kanadan Kansallismielisten Suomalaisen Liitto) as a national federation for all politically conser-

vative Finnish Canadians. Indeed, the central office once had even been located in Montreal. Consequently, it is not surprising that some of the office records are also included in the Montreal Suomi Society materials.

¹⁴ Frontier College, which operated in Canada during the first half of the twentieth century, sought to teach the rudiments of the English language and other essential subjects to the newly arrived immigrant. In mining towns and lumber camps, Frontier College teachers toiled alongside their students by day and gave them their lessons by night. Included among the students of Frontier College were many Finns. The College's manuscript and photographic records document some of its activities among the Finns.

¹⁵ The Mackenzie-Papineau Battalion was formed as a Canadian volunteer unit in 1937 to fight against the forces of General Franco in the Spanish Civil War. An estimated ten percent of this Canadian contingent was made up of Finnish Canadians and whose ranks were augmented by handfuls of Finnish-Americans and Finnish nationals as well. The records of the Battalion, for example, include the account of Jules Päiviö.

¹⁶ Of particular interest are the recorded sermons of the late Pastor John Yrtimaa of St. Michael's Finnish Lutheran Church (Pyhän Mikaelin suomalainen ev. luterilainen Seurakunta) and various tapes of broadcasts made (principally by Eric Kuutti) for CBC's Overseas Service to Finland. Most of this material dates to the 1950's and 1960's.

¹⁷ This material includes buttons, ribbons and lapel pins which were used for identifying participants of various Finnish Canadian festivals or for displaying an individual's organizational affiliation.

Jatkuu sivulla 9.

SIIRTOLAISTEMME URAN UURTAJAO- SUUS NEW YORKIN ASUNTOTUOTAN- NOSSA

Keväällä 1977 Suomen eduskunta on käsitellyt osakeyhtiölain uudistamista ja sen yhteydessä on todettu, että myös asunto-osakeyhtiölakimme kaipaa uusimista. Edellinen onkin peräisin vuodelta 1895 ja jälkimmäinen vuodelta 1926. Nämä molemmat tärkeät lait ovat yhteiskunnan valtavan kehityksen myötä nyt käyneet vanhanaikaisiksi. Aivan liian harvoin kuitenkin tullaan ajatelleeksi sitä, mikä perustavaa laatua oleva ja kauaskantoinen merkitys niiden edustamilla yhteisöoikeudella on ollut suomalaisessa elämänmuodossa. Eikä tämä merkitys rajoitu vain kotimaahan, vaan suomalaiset ovat yhteisöoikeuden kokemuksiinsa tuloksellisesti vieneet mukanaan muuallekin, erityisesti soveltaen niitä tiiviissä yhteistoiminnassaan USA:ssa.

Monet vanhan polven helsinkiläiset ovat eläneet ja kasvaneet ns. 100 markan villoissa, joita valvutuneitten työläisten asunnoiksi viime vuosisadan lopulla rakennettiin eri puolille Helsinkiä. Nämä talot olivat osaketaloja, joista 100 markan osuudella sai hallinto-oikeuden huoneen ja keittiön asuntoon. Kun samaan aikaan viime vuosisadan loppupuolella ja varsinkin 1890-luvun vaiheilla Suomesta muutti runsaasti siirtolaisia New Yorkin seuduille,

veivät he mukanaan uuteen maahan tämän Suomessa toteutettuna koetun yhteisömistalouden idean. Täten suomalaisista siirtolaisista tuli osakeyhtiöitalomuodon uskollisia toteuttajia ja edistäjiä, oikeastaan suorastaan uranuurtajia Amerikassa.

Suomalaisten varhaisiin yhteisiin kerrostalohankkeisiin olen pyrkinyt perehtymään USA:han tekemilläni kolmella matkalla, varsinkin vuonna 1959. Runsaasti tietoa olen saanut Amerikan suomalaisten monipuoliselta asiantuntijalta rouva Katri Ekmanilta, joka vieläkin asuu Brooklynnissa, sekä Hilja ja Tahvo Salomaalta, jotka olivat Brooklynnissa pitkäaikaisia Alku 1:n osakkaita mutta nyt ovat siirtyneet Floridaan edessä olevaa 90-vuotisivaihettaan viettämään.

1890-luvun suomalaiset siirtolaiset löysivät käyttöönsä Brooklynnissa ns. Sunset Parkin läheltä vielä verraten maaseututuntuisen farmialueen, jolle he antoivat nimen Pukin Mäki (Goat Hill). Kun suomalaiset siirtolaiset kielen ja perinteittensä takia mielellään viihtyivät yhdessä ja kun suomalaisten joukossa on yleensä aina ollut runsaasti taitavia kirvesmiehiä, he perustivat "The Finnish Building Corporation"-nimisen osakeyhtiön ja ryhtyivät sen nimissä

rakentamaan ensimmäiseksi yhden ja kahden perheen asuntoja alueelle, joka rajoittuu 41 ja 43 Streetin sekä 7 ja 8 Avenuen välille. Joukkoon tuli 1890-luvun lopulla suhteellisen varakkaita suomalaisia, joista tiedetään, että ainakin kolme oli vaatturia, yksi muurari ja yksi konemestari.

Suomen poliittisesti ankeitten aikojen heijastumana 1900-luvun alussa siirtolaistulva jatkui verraten runsaana ja siirtolaisten joukossa oli asuntojen tarve suuri. Silloin muutamit suomalaiset kirvesmiehet päättivät rakentaa 43 Streetille 8 ja 9 Avenuen välille 4-kerroksisen osaketalon, johon heti oli tulossa 16 perhettä. Asetettuun talo-toimikuntaan tulivat V. Rousku, J. Aalto, P. Halko, J. Hoppu, H. Immonen ja Hj. Gronman. Kyseessä oli, voidaan sanoa, historiallinen taloyhtiö ja sen nimeksi tuli "Suomalainen Asunto-osuuskunta ALKU – Finnish Home Building Association ALKU". Yhtiö on perustettu 12.5. 1916. Rakennuslupa saatiin 23.5.1916. Taloon tuli 16 kappaletta 5:n huoneen asuntoa. Sen rakentajina olivat pääasiassa vain omat osakkaat ja se valmistui joulukuussa 1916.

Liikkeelle päästiin siten, että talo otti 8000 dollarin kiinnelainan ja lisäksi jokainen osakas maksoi omana osuutenaan 500 dollaria. Kunnossapitokustannukset olivat alussa vaihdellen 26,35 – 27,30 dollaria kuukaudessa huoneistoa kohden.

Kun kesällä 1974 viimeksi vierailin ALKU I:n talossa, oli se varsin hyvässä ja edustavassa kunnossa. Porraskäytävän alahallissa oli kaksi oven kokoista hiottua peiliä. Porraskaitteet olivat messinkiä ja Hilja Salomaa kävi niitä kiillottamassa. Tahvo Salomaa taas oli ottanut tehtäväkseen luovuttaa talon roska-astiat kuljetusautoille. Siten omatoiminen talkoohenki eli edelleenkin talon veteraanien keskuudessa. Asunnot olivat tilavat ja edustavat. Niissä oli jopa kiinteitä puukoristeita.

Hyvän ensivaiheen kannustamana rakennettiin vuonna 1917 edellisen viereen ja

ikäänkuin sen kaksoisveljeksi Alku II, johon myös tuli 16 kappaletta viiden huoneen asuntoa. Jokaiselta perheeltä perittiin huoneiston sijainnista riippuen 2968 – 2516 dollaria. Alkuaikojen hoitokulut olivat 27.30 dollaria kuukaudelta.

Samalle Sunset Parkin alueelle suomalaiset rakensivat vielä neljä muuta osaketaloa sekä ostivat 12 jo valmista asuintaloa ja tekivät niistäkin osaketaloja. Tätä rakennustoimintaa jatkettiin jälleen v. 1920. Silloin A. Holmbergin toimesta suomalaisille valmistui useita osaketaloja. Vuonna 1925 yhdessä 15 suomalaista perusti Sun Garden Home Corporation – nimisen yhtiön, joka ennen alkanutta pulakautta rakensi suomalaisten asuttavaksi 4-kerroksisia taloja. Näissä taloissa oli kussakin huoneistoja 24-70 kappaletta.

Jokaisella taloyhtiöllä oli luonnollisesti oma virallinen sääntöihin merkitty nimensä. Sen lisäksi useille taloille varsinkin Brooklynissa annettiin tai niille vähitellen muodostui kutsumanimi, joka kuvasi niiden luonnetta tai antajiansa huumorimieltä. Niinpä suomalaisten Brooklynin vuosisatamme alussa rakentamista kerrostaloista tunnetaan nimet Amsterdam, Betlehem, Moskova, Mannerheim, Köyhäntalo, Kyöpeli, Kiusala, Hikipisara ja viimeisenä Lepola. Koko alue sai yleisesti nimen Finntown. Tämä nimi on edelleenkin käytössä, vaikka alkuperäinen asujamisto on suuresti muuttunut. On laskettu, että vuosina 1910-1915 Brooklynissa lähellä toisiaan asui noin 10.000 suomalaisperäistä siirtolaista. Silloin Finntownissa puhuttiinkin pääasiassa suomenkieltä.

Myös Manhattanin alueelta tunnetaan vuosilta 1919-1923 kaksi suomalaisten rakentamaa osaketaloa, nimittäin Suoja I 129 Streetillä ja Suoja II 127 Streetillä. Vaikean pula-ajan tultua ne oli kuitenkin pakko myydä vieraille.

New Yorkin pohjoisosissa Bronxissa rakentamisesta kiinnostuivat 1900-luvun alussa

Erkki Elo, Vilho Hedman ja Riku Siren. Heidän ponnistustensa tuloksia olivat osaketalot Varma I Walton Avenuella (n:o 825) ja Varma II Gerard Avenuella (n:o 828).

Näin suomalaiset, joita USA:ssa on riittänyt varsin monille eri aloille, ovat kunnostautuneet yhteistoiminnan merkeissä myös talorakennusalalla. He nimittivät talojaan osuustaloiksi, mutta itse asiassa ne olivat samanlaisia kuin Suomessa niin tyyppilliset asunto-osakeyhtiötalot.

Amerikan vanhojen suomalaisten osaketalojen yhtiösopimukset ovat luonnollisesti paljolti yleensä keskenään samantapaisia ja ne noudattavat niitä peruslinjoja, jotka koti-Suomessakin ovat asunto-osakeyhtiöille ominaisia. Omalla tavallaan ne kuitenkin ovat hyvin kaunopuheisia, sillä niistä jokainen todistaa siirtolaisten pyrkimyksistä vakiinnuttaa omaa ja perheensä elämää ja luoda kestäväää elintäsoa. Mutta ennen kaikkea ne ovat sisältörikkaita ja voimakkaita todistuksia siirtolaistemme tarmokkuudesta, yritteliäisyydestä ja sinnikkäästä yhteistoinnasta.

Otamme esimerkiksi lukijoillemme Alku I:n. Sen vihoksi sidotut painetut säännöt ovat täysin kaksikieliset. Maan yleistavan mukaan alkuosa on englantia. Sääntöjen suomenkielinen puoli alkaa:

"Tämän yhdistyksen nimi on Suomalainen asunto-osuuskunta Alku." Jo tästä ilmenee, että Yhdysvaltain suomalaiset ymmärsivät alunperin asunto-osakeyhtiön jäsenistön yhdistykseksi, jonka jokainen jäsen omisti oman asunnon. Näitten sääntöjen perusteella yhdistyksen rakentamia taloja sanottiin "osuustaloiksi."

"ALKU"-talon sääntöjen toinen pykälä alkaa sanoilla: "Tämän yhdistyksen tarkoituksena on jäsentensä asunto-olojen parantaminen ja kohottaminen ostamalla ja haltuunottamalla tai rakentamalla nyky aikaisia koteja jäsenilleen ja heidän perheilleen — — —". Siinä on lausuttuna lyhyesti miksi Yhdysvaltain suomalaiset siir-

BY-LAWS
of
**Finnish Home Building
Association "ALKU"**

Incorporated May 16th, 1916

Founded May 12, 1916

**Suomalainen
Asunto-osuuskunta
ALKU**

S ä ä n n ö t

Perustettu 12 p. toukok. 1916

tolaiset rakensivat ensimmäisen maailmansodan edellä ja aikana pienelle alueelle Brooklyniin kolmisenkymmentä viisikerroksista kivitaloa, jotka vielä tänäkin päivänä näkyvät korkealta paikaltaan kauas yli ympäröivien kaksikerroksisten yhden ja kahden perheen englantilaistyylisen talojen.

"Alku"-yhdistyksen säännöistä haluaisin vielä mainita seuraavat kuvaavat kohdat:

III artikla 1 §: "Yhdistyksen jäseneksi voi tulla kuka tahansa täysi-ikäinen ja hyvämaineinen henkilö, edellyttäen, että suomalaisille on annettava etusija ja ehdoilla, että pyrkijä on hankkinut osuuden yhtiön kiinteään omaisuuteen maksamalla joko kerralla tai vähittäin viisisataa (500) doilaria sitä varten."

V artikla 1 §: "Yhdistys pitää kokouksiaan joka kolmas kuukausi ajoilla ja paikoissa, jotka johtokunta määrää: yhdistyksen vuosikokous pidetään kunkin vuoden tammikuun toisena tiistaina paikassa ja ajalla, jotka johtokunta määrää."

IX artiklan alku: "Yhdistyksen lähimpinä tarkoituksina on ostaa yhdistyksen varoilla asuntola (apartment house) ja antaa asunnoita (apartment) jäsenilleen — —."

Käydessäni New Yorkissa olen tavannut ja haastatellut kymmeniä vanhoja suomalaisia, jotka edelleen asuvat Brooklynin suomalaisissa osaketaloissa. He ovat kertoneet minulle, että kohta valmistuttuaan rakennukset herättivät huomiota sangen laajalti. Eri tahoilta Yhdysvaltoja alkoi saapua kiinteistö-, asunto- ja yhdistyskysymyksiä harrastavia henkilöitä ottamaan selkoa siitä, mikä oli tämä uusi asunto-osakeyhtiö muoto, jota Amerikassa ei oltu siihen mennessä tunnettu. Mutta kun sitä nyt suomalaisten opastuksella alettiin tuntea, samankaltaisia osaketaloja alkoi nousta muuallekin avaraan

Amerikkaan, nimenomaan suuriin kaupunkikeihin, joissa tontit olivat alkaneet käydä yhä kalliimmiksi ja joissa oli enää mahdollista ajatella rakennettavaksi yhden tai kahden perheen taloa keskelle kaupunkia. Tuntuu paradoksaaliselta, mutta on käsitykseni mukaan totta, että maailman kalleimmaksi kaduksi väitetyn Park Avenuen varrella kilometreittäin kohoavat valtavat asunto-osakeyhtiötalot eivät ole saaneet alkumuotoaan kauempaa kuin East Riverin siltojen takana sijaitsevasta Brooklynista, jossa sitkeät, tarmokkaat ja eteenpäin pyrkivät suomalaiset kirvesmiehet, vaatturit, kellosepät, konemestarit ym. olivat ensimmäiset asunto-osakeyhtiöt perustaneet nyt laajalti Finntowniksi kutsuttuun paikkaan. Samankaltaisia osaketaloja rakensivat suomalaiset myös esim. sekä Manhattanille että Bronxiin, mutta alku, niinkuin todettu, lähti koko läntiseltä pallonpuoliskolta Brooklynin Finntownista, — kunnianarvoisesta "Alku"—talosta.

jatkuu sivulta 5.

Kanadan valtio aloitti v. 1972 ohjelman, jolla pyritään vahemmistökansallisuuksien kulttuuriperinteen säilyttämiseen. Tähän liittyvät myös toimenpiteet kanadansuomalaisia käsittelevän aineiston keräämisestä Ottawassa toimivaan kansallisarkistoon, jossa sitä on jo yli 100 hyllymetriä. Arkistosta löytyy Kanadan liittohallituksen suomalaisia siirtolaisia koskevaa aineistoa ja esim. siirtolais- ja poliisiviranomaisten toimesta syntyneitä asiakirjoja. Myös kanadansuomalaisten omaa arkistoaimeistoa on kerätty melko paljon. Canadian Suomalaisen Järjestön (per. v. 1911) ja sen yhteydessä oleva Vapaus-lehden arkisto sekä tässä osastossa oleva Sointulaa ja muita kanadansuomalaisia järjestöjä käsittelevä aineisto muodostavat yli 30 hyllymetriä laajat kokoelmat. Näihin kokoelmiin kuuluu myös alkuperäis-

aineistoa USA:sta. Seurakuntien arkistojä, mm. v. 1932 perustetun Montrealin Pyhän Mikaelin seurakunnan arkisto, sekä Montrealin suomalaisen siirtolaiskodin arkisto (vuosilta 1925-1932), sisältyy kansallisarkiston kokoelmiin. Huomattavan osan muodostavat suomalaisten urheiluseurojen ja Suomi-Seurojen arkistot.

Kanadansuomalaisia esittelevät valokuvat on sijoitettu valokuva-arkistoon, ääninauhat, mitallit ja rintamerkit kukin omaan osastoonsa. Arkiston laaja kirjasto sisältää runsaasti suomalaisia käsitteleviä painettuja kirjoja, lentolehtisiä, yms.

Kanadan valtion arkistossa on paljon suomalaisia koskevaa aineistoa. Arkisto on auki 24 tuntia vuorokaudessa vuoden jokaisena päivänä. Lisäksi mikrofilmejä voidaan sieltä tilata Suomeenkin saakka.

SIIRTOLAISUUSINSTITUUTIN TOIMINTAKERTOMUS VUODEL- TA 1976

1. Hallinto ja toimisto

Siirtolaisuusinstituuttia ylläpitävään säätiöön kuuluvat maamme kaikki korkeakoulut, Suomi-Seura, Väestöliitto ja suuri joukko muita siirtolaisuudesta kiinnostuneita yhteisöjä ja järjestöjä sekä valtiohallinnon edustajina opetus-, työvoima- ja ulkoasiainministeriö.

Säätiön hallintoelimiä ovat valtuuskunta ja hallitus, joiden kokoonpano ilmenee liitteestä 1. Valtuuskunnan puheenjohtajana v. 1976 toimi prof. Jorma Pohjanpalo ja varapuheenjohtajana kouluneuvos Jussi Saukkonen. Valtuuskunta kokoontui toimikautena kaksi kertaa. Vuosikokouksessa 9.4. 1976 hyväksyttiin edellisen vuoden toimintakertomus ja tilinpäätös. Vuosikokouksen jälkeen tutustuttiin instituutin valmistamaan suomalaista siirtolaisuutta Yhdysvaltoihin kuvaavaan valokuvanäyttelyyn Turun yliopiston kirjaston aulassa sekä julkistettiin prof. Bill Widénin tutkimus Korpobor i Amerika, joka aloitti Siirtolaisuusinstituutin ruotsinkielisen sarjan Migrationsstudier.

Valtuuskunnan syyskokouksessa 26.11.1976 hyväksyttiin säätiön toimintasuunnitelma ja talousarvio vuodelle 1977. Valtuuskunnan puheenjohtajaksi vuodeksi 1977 valittiin edelleen prof. Jorma Pohjanpalo ja varapuheenjohtajaksi kouluneuvos Jussi Saukkonen. Hyväksyttiin seuraavien jäsenyhteisöjen ehdottamat muutokset valtuuskunnan jäseniksi: opetusministeriö ap.os.pääll. Pirkko Mela vanh.hall.siht. Lauri Lehtosen tilalle ; Tampereen yliopisto vt. prof. Olli Kultahti prof. Armas Niemisen tilalle

ja varajäseneksi yliopettaja Matti Kaasinen (aikaisemmin vt. prof. Olli Kultahti); Åbo Akademin varaedustaja prof. Oscar Nikulan tilalle prof. Sune Jungar sekä Suomen-Amerikka Yhdistysten Liiton varajäsen reht. Reino Erman tilalle toim.joht. Lars Nystén. Valtuuskunnan erovuoroiset jäsenet: varatuomari Eva-Brita Björklund, toim. joht. Perttu Koillinen, ap.os.pääll. Pirkko Mela, toim.pääll. Altti Majava, vt.prof. Olli Kultahti sekä kaup.joht. Tuure Salo valittiin uudelleen. Edelleen hyväksyttiin jäsenjärjestöjen ehdottamat muutokset hallitukseen: opetusministeriö ap. os. pääll. Pirkko Mela vanh. hall. siht. Lauri Lehtosen tilalle; Åbo Akademi prof. Sune Jungar prof. Oscar Nikulan tilalle sekä Turun kaupunki OTK Pentti Väänänen tilalle varatuomari Jukka Mikkola. Hallituksen erovuoroiset jäsenet toim. joht. Tauri Aaltio, prof. Lars Huldén, prof. Vilho Niitemaa ja prof. Sune Jungar valittiin uudelleen. Tilintarkastajiksi valittiin pankinjohtaja Paavo Salonen (varamies pankinjohtaja Pentti Ahvio) sekä HTM Seppo Saarto (varamies HTM Eino Vänninen).

Siirtolaisuusinstituutisäätiön hallituksen puheenjohtajana toimi prof. Vilho Niitemaa ja varapuheenjohtajana vanh.hall.siht. Lauri Lehtonen. Hallitus kokoontui toimikautena viisi kertaa.

Siirtolaisuusinstituutin henkilökuntaan kuuluivat toht. Olavi Koivukangas johtajana ja HuK Maija-Liisa Kalhama toimistosihteerinä. VTK Eva Jäykkä aloitti 14.1.1976 tehtävään avustaminen valokuvanäyttelyn kokoamisessa sekä instituutin lehtileikekoelman hoito ja osallistuminen julkai-

sutoimintaan. VTM Simo Toivonen jatkoi siirtolaisuusbibliografian aineiston keräystyötä ja valmisti toimikauden aikana bibliografian käsikirjoituksen. VTK Eva Jäykän siirrettyä muihin tehtäviin hänen työtään jatkoi 1.12.1976 lähtien VTK Arja Munter.

Kulunut toimikausi oli Siirtolaisuusinstituutissa vilkkaan toiminnan aikaa. Ulkopuolisia avustajia käytettiin tarpeen mukaan mm. valokuvanäyttelyn valmistamiseen (valokuvaaja Kari Lehtinen) sekä USA:n 200-vuotisjuhlakirjan toimittamisen yhteydessä ennen kaikkea kielenkääntäjinä maist. Paul Sjöblom ja FK Tuula Mikkola.

2. Varsinainen toiminta

2.1. Osallistuminen USA:n 200-vuotisjuhlallisuuksiin

Instituutin toiminnalle leimaa-antavana piirteena kuluneena toimikautena oli osallistuminen USA:n 200-vuotisjuhlallisuuksien viettoon. Hallituksen puheenjohtaja prof. Vilho Niitemaa sekä instituutin johtaja tohtori Olavi Koivukangas kuuluivat opetusministeriön asettamaan USA Bicentennial – Suomen Toimikuntaan. Siirtolaisuusinstituutti oli saanut toimikunnalta tehtäväkseen toimittaa USA:n 200-vuotisjuhlakirjan. Sen toimituskuntaan kuuluivat prof. Vilho Niitemaa Turun yliopisto, päätoimittaja, kouluneuvos Jussi Saukkonen Suomi-Amerikka Yhdistysten Liitto, toiminnanjohtaja Tauri Aaltio Suomi-Seura r.y. sekä johtaja Olavi Koivukangas Siirtolaisuusinstituutista. Teos valmistui toukokuun lopulla ja ensimmäinen erä lähetettiin Yhdysvaltoihin kesäkuun alussa. Presidentti Urho Kekkoselle ja presidentti Gerald Fordille luovutettiin juhlakirjan ensimmäiset numeroidut kappaleet.

Prof. Vilho Niitemaa teki matkan Yhdysvaltoihin 19.6. - 13. 7. 1976. Matkan ai-

kana hän järjesti New Yorkin pääkonsulinviraston ja New Yorkin amerikansuomalaisten kanssa USA:n 200-vuotisjuhlakirjan myyntiasioita amerikalaisten keskuuteen. Neuvottelujen tuloksena syntyi New Yorkiin Siirtolaisuusinstituutin alaelin, jonka kanssa julkaistiin juhlakirjaa mainostava, edustava lehtinen sekä sovittiin jakelutoimenpiteistä ja myyntiverkoston luomisesta. Alaelimeen tulivat amerikansuomalaisten edustajana johtaja Paul W. Hanslin ja pääkonsulinviraston edustajana rouva Anita Valkama.

Siirtolaisuusinstituutin valtuuskunnan puheenjohtaja prof. Jorma Pohjanpalo osallistui 20.6. 1976 amerikansuomalaisten juhliin New Yorkissa Vapauden Patsaalla ja esitti tilaisuudelle tervehdyksen.

Toimikauden aikana valmistui myös suomalaista siirtolaisuutta Yhdysvaltoihin kuvaava valokuvanäyttely. Se käsittää noin 100 suurennettua valokuvaa ja tekstipaneelia sekä julisteita. Näyttely tehtiin kahtena kappaleena, joista toinen lähetettiin maaliskuun alussa Yhdysvaltoihin amerikansuomalaisille kiertäväksi näyttelyksi. Näyttely on saanut Yhdysvalloissa myönteisen vastaanoton ja on kiertänyt monilla keskeisillä suomalaisalueilla juhlistamassa amerikansuomalaisten 200-vuotisjuhlallisuuksien viettoa. Näyttely on nyttemmin säilytettävänä Minnesotan yliopiston Immigration History Research Centerissä, josta halukkaat voivat saada sen käyttöönsä.

Näyttelyn toinen kappale jäi Suomeen. Sen julkistamistilaisuus pidettiin Turun yliopiston kirjastossa 9.4.1976. Näyttely oli esillä Turussa pidettyjen Suomi-Amerikka Päivien aikana Wainö Aaltosen Museossa 17.5. – 13.6.1976 välisen ajan sekä kesällä Helsingissä Amerikka-kadun liikkeissä. Valtionarkistossa näyttely oli esillä 8.11. – 3. 12. 1976.

Liittyen USA:n 200-vuotisjuhlien viettoon Suomessa Siirtolaisuusinstituutti järjesti USA:n 200-vuotisjuhlaseminaarin Turussa

2.-3.6. 1976 (ks. Seminaari-yms.toiminta). Siirtolaisuusinstituutin johtaja Olavi Koivukangas teki matkan Yhdysvaltoihin 26.7.-12.8. 1976 pääkohteena amerikansuomalaisten Hancockissa järjestämät FINN–FEST-juhlat. Tilaisuudessa tohtori Koivukangas piti esitelmän aiheesta "Finns in America: as viewed from Finland". Hän kävi myöskin Fitchburgissa tutustumassa vasta-perustettuun Finnish Cultural Centeriin sekä järjesteli New Yorkissa johtaja Paul W. Hanslinin ja rouva Valkaman kanssa juh-lakirjan markkinointia.

2.2. Seminaari-yms. toiminta

Liittyen osana USA:n 200-vuotisjuhlien viettoon Suomessa Siirtolaisuusinstituutti järjesti USA:n 200-vuotisjuhlaseminaarin 2.-3.6. 1976 Turussa. Seminaarin järjestelyihin instituutti sai apua kouluhallitukselta ja Yhdysvaltain tiedotuskeskukselta Helsingistä. Seminaaria valmistelleeseen toimikuntaan kuuluivat Dr. Michael Berry, University of Wisc., Fullbright-stipendiaatti, dos. William Copeland Helsingin yliopistosta, dos. Reino Kero Turun yliopistosta, prof. Oscar Nikula Åbo Akademista, lehtori Irmeli Salonen Turun Seudun Historianopettajien paikalliskerhosta, neiti Lilian Alenius Yhdysvaltain tiedotuskeskuksesta sekä johtaja Olavi Koivukangas Siirtolaisuusinstituutista.

Seminaarissa käsiteltiin Amerikan historiaa, ulkopolitiikkaa, taloudellista ja sosiaalista kehitystä sekä Suomen ja Yhdysvaltojen välistä vuorovaikutusta. Seminaariin osallistui 90 osanottajaa, joista suurin osa oli oppikoulujen historianopettajia sekä Turun yliopiston opettajia ja oppilaita. Luennoitsijoina oli kolme Yhdysvalloista saapunutta asiantuntijaa prof. A. William Høglund, prof. Douglas J. Ollila sekä Dr. Michael G. Karni ja lisäksi Suomessa stipendiaattina opiskeleva Dr. Michael Berry. Muut luen-

noitsijat olivat suomalaisia asiantuntijoita. Seminaarin esitelmien ja ryhmätyöskentelyn tulosten pohjalta päätettiin toimittaa instituutin suomenkieliseen sarjaan julkaisu, joka saatiin kuluneena toimikautena kirjapainovaiheeseen.

Siirtolaisuusinstituutti osallistui myös eräisiin seminaareihin. Näistä on mainittava mm. Suomi-Amerikka Yhdistysten Liiton järjestämä Amerikka-seminaari Helsingissä 23.4.1976 sekä Syrjäseutujen kehityksen nykykuvaseminaari 26.4.1976.

2.3. Julkaisu- ja tiedotustoiminta

Siirtolaisuusinstituutti julkaisee kolmea kirjasarjaa ; A-sarja ilmestyy suomeksi, B-sarja ruotsiksi ja C-sarja englanniksi.

Vuoden 1976 aikana ilmestyivät seuraavat julkaisut:

1) Siirtolaisuustutkimuksia A 4:

Olavi Koivukangas, Raimo Narjus, Sakari Sivula (toim.), Muuttoliikesymposium 1975. Ruissalon kongressihotelli, Turku 20.-21. 11.1975. Esitelmät ja keskustelut. Vaasa 1976, 186 s.

2) Migrationsstudier B 1:

Bill Widén, Korpobor i Amerika (Emigrants from Korpo in America). Turku 1975, 197 s.

3) USA:n 200-vuotisjuhlakirja:

Vilho Niitemaa, Jussi Saukkonen, Tauri Aaltio, Olavi Koivukangas (eds.) Old Friends-Strong Ties, the Finnish Contribution on the Growth of the USA. Vaasa 1976, 349 s.

Siirtolaisuusinstituutti julkaisee lisäksi Siirtolaisuus-Migration nimistä aikakauskirjaa, joka ilmestyi v. 1976 neljä kertaa.

Siirtolaisuusinstituutti on koko toimintansa ajan kerännyt aineistoa suomalaisen siirtolaisuuden bibliografian julkaisemista var-

ten. Tämä aineisto alkaa nyt olla koossa ja käsikirjoitus on viimeistelyvaiheessa, joten se voidaan antaa kirjapainoon kevään 1977 aikana.

Instituutti on kuluneena toimikautena lähettänyt julkisen sanan edustajille seitsemän tiedotetta, vastannut lukuisiin erilaisiin tiedusteluihin ja osallistunut juhlatilaisuuksiin, kuten esim. Seinäjoen Suomi-Amerikka Yhdistyksen Amerikka-Päiville, joilla tohtori Koivukangas piti puheen Etelä-Pohjalaisesta Amerikan siirtolaisuudesta sekä Suomalaisuuden Liiton vuosikokoukseen, jossa Koivukangas esitelmöi aiheesta muuttajan identiteettiä.

2.4. Kansainvälinen toiminta

Kansainvälisyys on ollut Siirtolaisuusinstituutin toiminnalle kuluneena toimikautena tyypillistä, nimenomaan USA:n 200-vuotisjuhlien merkeissä.

Eräs tärkeimmistä saavutuksista kansainvälisellä alueella oli periaatteellisen yhteistyösopimuksen allekirjoittaminen amerikkalaisen Minnesotan yliopiston kanssa. Siirtolaisuushistorian tutkimusta koskeva sopimus takaa Siirtolaisuusinstituutille jatkuvat mahdollisuudet tulevaisuudessa mm. konferenssien järjestämiseen ja julkaisu-toimintaan, josta näkyvänä osoituksena on Duluthissa v. 1974 pidetyn siirtolaisuuskonferenssin järjestäminen ja sen asiakirjojen julkaiseminen Siirtolaisuusinstituutin julkaisusarjassa (C 3). USA:sta saapui 16.9.1976 Minnesotan yliopiston edustajana prof. Donald R. Browne sopimusta allekirjoittamaan.

Kansainvälisten vierailujen merkeissä kävivät Siirtolaisuusinstituuttiin tutustumassa mm. Australian suurlähetystöstä Mr. Agnew ja Mr. Phillips, Kanadan suurlähetystöstä Mr. McCormick ja Mr. Henry Korn sekä amerikansuomalaisista mm. Kalle Kassinen ja Paul W. Hanslin sekä USA:n 200-vuotisjuhlaseminaarissa luennoimassa olleet pro-

fessorit A. William Høglund ja Douglas J. Ollila sekä Dr. Michael G. Karni ja Dr. Michael Berry.

2.5. Ruotsin-siirtolaisuuden dokumentointi

Suomalaisen siirtolaisuuden tutkimuksessa yksi laiminlyödyimpiä alueita on Ruotsiin suuntautunut muuttoliike, erityisesti historiallisena ilmiönä. Siirtolaisuusinstituutin valtuuskunta käsittelee kokouksessaan 9.4.1976 materiaalin keruun aloittamista Ruotsissa ja velvoitti instituutin hallituksen ryhtymään toimenpiteisiin asiassa. Instituutin hallitus järjesti 1.11.1976 Turussa neuvottelukokouksen, jossa kartoitettiin laajasti ongelmaa. Kokous suositteli, että Siirtolaisuusinstituutin valtuuskunta asettaisi tehtävää varten erillisen toimikunnan. Kokouksessaan 26.11.1976 valtuuskunta (instituutin kuultua erityisesti ruotsinsuomalaisten järjestöjen ja Ruotsin valtion edustajia) asetti toimikunnan valmistelemaan ja kehittämään keräystyön aloittamista.

Toimikunnan ensimmäisessä kokouksessa Tukholmassa 13.12.1976 todettiin, että Suomi-Talosta on saatavissa tulenkestävä arkistohuone sekä toimistotilat. Arkistohoitajan palkkaamiseksi päätettiin kääntyä Suomen opetusministeriön puoleen. Muun rahoituksen saamiseksi käännytään Ruotsin siirtolaisasioita hoitavan ministerin puoleen helmikuussa 1977, jolloin pidetään myös toimikunnan seuraava kokous Tukholmassa.

2.6. Rakennushanke

Siirtolaisuusinstituutti toimii tällä hetkellä entisellä Turun Kasarmin alueella vanhassa tiilirakennuksessa, josta on vuokrattu neljä huonetta toimistotiloiksi. Tilat asettavat selviä rajoituksia instituutin määrämuotoi-

sellekin toiminnalle, puhumattakaan, että ne voisivat palvella tarkoituksenmukaisina työskentelytiloina laitoksen toiminnan kasvaessa.

Kun Turun yliopiston rakentamisen neuvottelukunta julisti arkkitehtikilpailun Turun kasarmialueen käytöstä n. kaksi vuotta sitten, Siirtolaisuusinstituutin toimesta esitettiin toivomus saada tontti Kasarmialueelta. Instituutti asetti 24.5.1976 toimikunnan, jonka tehtävänä oli valmistella ja neuvotella rakennushankkeesta. Toimikuntaan valittiin prof. Vilho Niitemaa, toim. joht. Jouko Hulkko, vanh. hall. siht. Lauri Lehtonen, kaup.valt. Pentti Väänänen ja instituutin johtaja Olavi Koivukangas, toimikunta valitsi 27.9.1976 projektisihteerikseen VTK Juhani Salmela-Mattilan. Toimikunta teki 20.-23.10. 1976 tutustumismatkan Ruotsissa Växjössä toimivaan Emigrantinstitutettiin, jonka perusratkaisuista toivotaan saatavan hyödyllistä tietoa instituutin uudisrakennuksen perustamissuunnitelmaa laadittaessa.

Turun yliopiston rakentamisen neuvottelukunta on kokouksessaan 14.2.1976 päättänyt esittää opetusministeriölle, että Siirtolaisuusinstituutin rakennushanke otettaisiin huomioon Kasarmialueen maankäyttösuunnitelmaa laadittaessa.

3. Loppulause

Siirtolaisuusinstituutin toimintaa on v. 1976 hallinnut osallistuminen USA:n 200-vuotishiljien viettoon. Vuoden loppupuolella saatiin alkuun Ruotsin siirtolaisuuden dokumentointisuunnitelma ja v. 1977 keskeiseksi toiminnaksi muodostuneen Tukholmaan muodostettavan arkiston käyntiinsaattaminen sekä suunnitelmien kehittäminen uudisrakennuksen saamiseksi Turun yliopistolle varatulta alueelta.

Turussa helmikuun 4 päivänä 1977

Vilho Niitemaa
Pirkko Mela
Lars Huldén
Ritva-Liisa Elomaa
Jouko Hulkko
Sune Jungar
Tauri Aaltio
Olavi Koivukangas

THE FINLANDIA FOUNDATIONIN

tunnustuspalkinto Siirtolaisuusinstituutin toimittamasta USA:n 200-vuotisjuhlakirjasta

THE FINLANDIA FOUNDATION METROPOLITAN CHAPTER ANNUAL AWARDS DINNER March 12,
1977

from the left : Architect Reino Aarnio, Mr. Paul Hanslin, Dr. Raymond Luomanen and Mrs. Anita Valkama
receiving the award for Institute for Migration

The Finlandia Foundation New York Metropolitan Chapter cites the far-sighted founders of the Institute for Migration, Turku, Finland, for the farranging scope of scholarly studies and archives carried on and maintained by the Institute over the years. Furthermore, we congratulate the Institute on its major role in the publication of the most excellent and scholarly book, "Old Friends – Strong Ties –. The Finnish Contribution to the Growth of the United States of America", a most appropriate Bicentennial event. We cite especially Dr. Vilho Niitemaa, its Editor in Chief, as well as the other editors, Mr. Jussi Saukkonen, Chairman of the league of Finnish-American Societies; Mr. Tauri Aaltio, Executive Secretary of Suomi Society; and Dr. Olavi Koivukangas, Director of the Institute for Migration.

Kouluneuvos Jussi Saukkonen

KATSAUS SUOMEN OSANOTTOON POHJOIS-AMERIKAN YHDYSVALTOJEN 200-VUOTISJUHLIEN VIETTOON

VALMISTELEVAT TOIMENPITEET

Kun Tasavallan Presidentti vieraili v. 1971 Yhdysvalloissa Yhdistyneiden Kansakuntien yleiskokouksessa, esittivät amerikansuomalaiset hänelle toivomuksen, että Suomi kuten monet muutkin maat osallistuisi USA:n 200-vuotisjuhliin esittämällä kulttuurinsa saavutuksia USA:ssa. Tämän toivomuksen saattoi Presidentti Suomi-Amerikka Yhdistysten Liiton ja Suomen Historiallisen Seuran tietoon. Amerikansuomalaiset perustivat oman juhlatoimikuntansa, jonka kunniapuheenjohtajiksi nimettiin suurlähettiläs Leo Tuominen ja tri Väinö Hoover. Toimikunta, joka oli tarkoitettu keskus-toimikunnaksi, kokoontui tässä ominaisuudessa kaksi kertaa, lokakuussa 1973 ja heinäkuussa 1974.

Suomessa kutsui Suomi-Amerikka Yhdistysten Liitto koolle asiasta kiinnostuneiden järjestöjen edustajat neuvottelukokoukseen 25.6.1974, jossa olivat mukana myös ulkoasiainministeriön, opetusministeriön sekä

työvoimaministeriön edustajat. Toinen neuvottelukokous pidettiin 27.8.1974. Edellä mainituissa kokouksissa sekä Yhdysvalloissa että Suomessa esitetyt mielipiteet osoittivat, että asiaa kohtaan tunnettiin eri tahoilla suurta mielenkiintoa. Näissä neuvotteluissa todettiin, että suomalaiset siirtolaiset ovat merkittävän suurena ryhmänä olleet rakentamassa USA:aa. Suomalaisen osallistuminen 200-vuotisjuhliin olisi amerikansuomalaisia ja heidän jälkeläisiään rohkaiseva ja kannustava toimenpide heidän entisen isänmaansa taholta. Erityisen tärkeänä pidettiin osanottoa USA:n 200-vuotisjuhliin Suomen tunnetuksi tekemisen kannalta. Harvoin on käytettävissä tällainen tilaisuus informaation jakamiseen suuressa maassa.

Neuvottelukokouksissa pidettiin välttämättömänä toimenpiteenä Suomen toimikunnan asettamista. Toimikunnassa tulisi olla edustettuina mm. ulkoasiainministeriö, opetusministeriö, Suomi-Amerikka Yhdistysten Liitto, Suomi-Seura ja Siirtolaisuusinstituutti.

Opetusministeriö oli varannut 50.000 markan suuruisen määrärahan vuoden 1975 tulo- ja menoarvioesitykseen alustavia järjestelyjä ja hallinnollisia kuluja varten. Suomen hallitus oli saanut myös USA:n hallitukselta syyskuun 17. p:nä 1973 päivätyn kutsun, jossa Suomea pyydettiin osallistumaan Bicentennial-vuoden viettämiseen. Päämääränä oli lujittaa Yhdysvaltain ja Suomen välistä ystävyyttä, tehostaa kulttuurivaihtoa, edistää kansainvälistä yhteisymmärrystä ja rauhan työtä. Neuvottelut ja USA:n kutsu johtivat syksyllä 1974 käytännön ratkaisuihin.

SUUNNITTELUJÄRJESTELMÄT JA SUUNNITTELU

Marraskuun 20. p:nä 1974 opetusministeriö teki seuraavan päätöksen:

”Opetusministeriö on, asian oltua tänään valmistavasti käsiteltävänä valtioneuvoston raha-asiajn valiokunnassa, päättänyt asettaa toimikunnan, jonka tehtävänä on

- valmistella Suomen ja sen kulttuurin tunnetuksi tekemistä USA:n 200-vuotisjuhlien yhteydessä vuonna 1976;
- laatia tarkoitusta varten valtion v:n 1975 tulo- ja menoarvioesityksessä varatun määrärahan käyttöä koskevat ehdotukset sekä v:n 1976 osalta tarvittavaa määrärahaa koskeva ehdotus valtion kyseisen vuoden tulo- ja menoarvioesitystä varten
- ylläpitää yhteyksiä kummankin maan viranomaisiin sekä amerikkalaisiin ja huolehtia tunnetuksi tekemiseen liittyvistä koordinoitavista tehtävistä sekä käytännön järjestelyistä.

Opetusministeriö on kutsunut komitean puheenjohtajaksi, varapuheenjohtajaksi ja jäseniksi seuraavat henkilöt:

puheenjohtajaksi: kouluneuvos Jussi Saukonen (henkilökohtainen varamies markkailutoimienjohtaja Unto Salmi)

varapuheenjohtajaksi:

ylivohtaja Jussi Linnamo (henkilökohtainen varamies professori Jorma Pohjanpalo)

jäseniksi:

professori Vilho Niitemaa (henkilökohtainen varamies tohtori Olavi Koivukangas)
tiedotussihteeri Ritva-Liisa Etomaa
kulttuurisiht. Raija Kallinen
kansliapäällikkö Ragnar Mannil

Toimikunnan on saatettava työnsä valmiiksi 29.12.1976 mennessä.”

Kun ylivohtaja Jussi Linnamo ei voinut sairauden tähden osallistua toimikunnan työhön, toimi hänen henkilökohtainen varamiehensä professori Jorma Pohjanpalo toimikunnan varapuheenjohtajana.

Jo suunnitteluvaiheessa selvisi, ettei amerikkalaisuomalaisten keskustuimikunta, jonka kotipaikkakunta oli Suomi Opisto, Hancockissa, voinut vastata yhteydenpidosta koko Yhdysvaltojen alueella. Sen tähden luotiin yhteisymmärryksessä ulkoasiainministeriön kanssa kiinteät yhteydet Suomen Washingtonin suurlähettilääseen Leo Tuomiiseen ja hänen johtamaansa edustustoon sekä New Yorkin ja San Franciscon pääkonsulinvirastoihin. Näin tulivat toimintaan mukaan pääkonsulit Veikko Huttunen, Eero Yrjölä, lehdistöneuvos Jaakko Bergqvist, lähetystöneuvos Tatu Tuohikorpi sekä varakonsulit ja kaupalliset sihteerit. Yhteydenpidon kannalta keskeinen elin oli New Yorkin pääkonsulinvirastossa toimiva koordinoiva työryhmä, jota johti lähetystöneuvos Tatu Tuohikorpi ja johon hänen lisäksi kuuluivat konsuli Eero Korpivaara ja sihteeri Anita Valkama.

It is known to me that the Finnish-Americans as an ethnic group have been among the first to make preparations for the celebration of the United States Bicentennial year. This is a clear indication of how close to the hearts of the Finnish-Americans is this special festival of their new homeland.

As far as Finland is concerned it is encouraging to notice the firm interaction and cooperation between the Finnish-Americans and the Finnish authorities in their efforts to make Finnish cultural life more widely known in the United States. This proves that the Finnish-Americans feel a close affinity to their old country.

I understand that the Finnish-Americans from the east coast to the west coast have all joined in these Bicentennial activities and will contribute significantly to making Finland better known in the United States and the United States better known in Finland.

Mrs. Kauranen

Edellä mainittujen toimenpiteiden johdosta Suomen osanotto USA:n 200-vuotisjuhla-lisuuksiin muodostui alunalkaen puoliviralliseksi. Opetusministeriön esityksestä otettiin valtion v:n 1976 talousarvioon 400.000 markan suuruinen määräraha Suomesta USA:aan suuntautuvaa kulttuurivaihtoa varten. Mainittu rahamäärä oli valtion talouden vaikeuksien vuoksi huomattavasti pienempi kuin mitä opetusministeriö oli esittänyt. Supistettu määräraha on luonnollisesti rajoittanut huomattavasti alkuperäisiä suunnitelmia, varsinkin kun ennakolta luvattu amerikkasuomalaisen keskustoimikunnan rahoitusosuus ei toteutunutkaan. Alueellisten ja paikallisten suomalaisten toimikuntien suuri harrastus ja vapaaehtoinen työ helpottivat kuitenkin toimintaa.

Opetusministeriön asettama toimikunta otti nimekseen USA Bicentennial-Suomen toimikunta. Se otti puolipäivätoimiseksi sihteerikseen rva Marianne Himasen. Toimikunta piti v. 1974 yhden kokouksen, v.1975 40 kokousta ja kertomusvuoden aikana 9 kokousta. Toimikunnan asettamaan työvaliokuntaan ovat kuuluneet puheenjohtaja Jussi Saukkonen, tiedotussihteeriksi Ritva-Liisa Elomaa ulkoasiainministeriöstä ja kulttuurisihteeriksi Raija Kallinen opetusministeriöstä.

Suunnittelutehtäväänsä suorittaessaan on toimikunta ollut yhteistyössä maan tärkeimpien eri taiteen alojen sekä tiedotus- ja matkailualan keskusjärjestöjen, Turun yliopiston historian laitoksen, Siirtolaisuusinstituutin ja Helsingin yliopiston kirjaston kanssa. Näiden aloitteiden ja toimikunnan omien ehdotusten pohjalta syntyi suhteellisen laaja keskitettyjen näyttelyiden ja erilaisten esittävien taiteenalojen ohjelma, joka välitettiin amerikkasuomalaisten toimikuntien tietoon. Suomen Bicentennial-ohjelmaan kuului myös laaja siirtolaisuutta ja kulttuurivaihtoa käsittelevä julkaisu

Old Friends-Strong Ties. Sen toimituskuntaan kuuluivat puheenjohtajana professori Vilho Niitemaa ja jäseninä kouluneuvos Jussi Saukkonen, toiminnanjohtaja Tauri Aaltio ja tohtori Olavi Koivukangas. Suunniteltuun ohjelmaan kuului vielä näyttelyohjelmien julkaisemisen lisäksi yleisjulkisteen valmistuttaminen ja Bicentennial-mitalin lyöttäminen.

BICENTENNIAL-VUODEN VIRALLISET VIERAILUT SUOMESTA YHDYSVALTOIHIN

USA:n 200-vuotisjuhlien viettoon on liittynyt myös virallisia vierailuja Suomesta Yhdysvaltoihin.

Hyvin merkittävä tapahtuma oli Suomen Tasavallan Presidentin Urho Kekkosen valtiavierailu, jonka hän suoritti 30.7.-6.8. 1976 välisenä aikana presidentti Gerald Fordin kutsusta. Vastaavanlaisille vierailuille oli kutsuttu vain harvoja valtioiden päämiehiä. Presidentti Kekkonen vieraili Washingtonissa, New Yorkissa ja Hancockissa Suomi Opiston suuressa Bicentennial-juhlassa. Minnesotan yliopistossa vieraillessaan hänelle luovutettiin yliopiston ansioplaketti.

Paitsi sitä, että Tasavallan Presidentti tapasi matkoillaan henkilökohtaisesti suuren määrän amerikkansuomalaisia, hänen tervehdyksensä (liite 1.) esitettiin kaikissa suomalaisten järjestämissä 200-vuotisjuhlissa.

USA BICENTENNIAL-SUOMEN TOIMIKUNNAN SUUNNITELMIEN TOTEUTTAMINEN

USA Bicentennial-Suomen toimikunnan Bicentennial-ohjelman valmistelutyö saatiin valmiiksi v:n 1975 lopulla ja 1976 alussa.

Toteuttamisvaihe alkoi osaksi jo 1975 lopulla ja varsinaisesti v:n 1976 alussa. USA Bicentennial-Suomen toimikunta on saanut toiminnalleen arvokasta tukea Opetusministeriöltä, Ulkoasiainministeriöltä sekä monilta kulttuurielämän laitoksilta ja järjestöiltä sekä amerikan-suomalaisilta. Opetusministeriö myönsi, kuten aiemmin jo on mainittu, kulttuurivaihtoa varten 400.000mk ja on avustanut virkamiestensä asiantunteumuksella toimikunnan työtä. Suomen toimikunta on myös saanut ratkaisevalla tavalla Ulkoasiainministeriön virkamiesten asiantunteumuksen ja myötämielisyyden toiminnalleen Suomessa ja USA:ssa. Kulttuuri-vaihto-ohjelmaan on kuulunut kuusi kiertävää näyttelyä: ikonitaiteen-, koru- ja mitalitaiteen, arkkitehtuurin, suomalaisen kirjallisuuden ja musiikin näyttelyt sekä siirtolaisuutta Suomesta USA:aan valaiseva näyttely. Toimikuntaa avusti näyttelyiden suunnittelussa ja valmisteluissa näyttelyarkkitehti Börje Rajalin. Näiden toimikunnan järjestämien näyttelyiden lisäksi on Helsingin kaupunki järjestänyt oman näyttelynsä Los Angelesissa ja Oaklandissa. Näyttelytilaisuuksien järjestäjien ilmoitusten mukaan on näissä tilaisuuksissa käynyt n. 200.000 kävijää. Suomalaiset näyttelyt ovat kiertäneet käytännöllisesti katsoen koko mantereen: ne ovat olleet amerikkalaisten ja amerikansuomalaisten tavoitettavissa n. 130 paikkakunnalla joko erikseen tai yhteisnäyttelyinä. Arkkitehtuurinäyttely mm. kiertää Yhdysvaltoja vielä v. 1977 puolella. Näyttelyiden kierto-ohjelman ovat järjestäneet yhdessä amerikansuomalaisten järjestöjen ja luottamushenkilöiden kanssa Suomen Washingtonin suurlähetystö sekä New Yorkin ja San Franciscon pääkonsulivirastot. Toiminnan koordinaattorina on ollut lähetystöneuvos Tatu Tuohikorven johdolla New Yorkissa projektiryhmä, johon lähetystöneuvos Tuohikorven lisäksi kuuluivat konsuli Eero Korpivaara ja sihteeri Anita Valkama.

Näyttelyiden lisäksi on Yhdysvalloissa vierailut useita kuoro- ja ohjelmaryhmiä sekä musiikkialan yksityisiä edustajia. Tapiolan Yhteiskoulun kuoro suoritti konserttikiertueen, joka ulottui itärannikolta länsirannikolle ja se esiintyi Washington, D. C.:n Kennedy Centerissä Suomen musiikin edustajana. Konsertissa oli läsnä mm. silloinen opetusministeri Paavo Väyrynen. Kuorolla oli konsertti myös New Yorkin Town Hall'issa. Tapiolan Yhteiskoulun kuoron koko konserttikiertue onnistui erittäin hyvin päätellen niistä lukuisista kiittävästä musiikkiarvosteluista, joita kuoro sai osakseen eri paikkakunnilla. Sen konserteissa oli yhteensä yli 10.000 kävijää. Toinen paljon huomiota herättänyt musiikkitapahtuma oli professori Jussi Jalaksen johtamat kaksi konserttia, Yalen yliopiston sinfoniaorkesterin Sibelius-konsertti New Havenissa ja Carnegie Hall'issa New Yorkissa. Molemmissa konserteissa oli solistina oopperalaulajatar Taru Valjakka ohjelmaan kuuluneen Luonnottaren osassa. Kapelimestari, solisti ja orkesteri saivat hyvin kiittävät arvostelut osakseen tunnettujen New Yorkin lehtien palstoilla. Lehti-arvosteluista päätellen oli myös Finlandia kvartetin (Kamu, Rahkonen, Pesonen ja Rautasalo) esiintyminen First International Chamber Music festivaaleilla menestyksellinen. — Suomalaisen musiikin esittelyn aloitti arvovaltaisella tavalla akateemikko Joonas Kokkonen, joka luennoi itärannikolla New Yorkissa ja Detroitissa, jossa oli myös hänen sellokonserttinsa kantaesitys USA:ssa. Arvokkaan panoksen Bicentennial-toimintaan antoi Suomen Kansallisteatterin pääsihteeri Ritva Heikkilä, joka ollessaan stipendiaattina Suomi Opistossa muodosti amerikansuomalaisista näyttelijäryhmän, joka esitti useaan otteeseen hyvällä menestyksellä Teuvo Pakkanen Tukikijoella. Maisteri Ritva Heikkilä piti Hancockissa ja sen ympäristössä myös lukuisia esitelmiä.

Smithsonian Institutionin välityksellä on ikoninäyttelyn lisäksi USA:ssa esiintynyt suomalainen kansanperinneyhmä, jonka kokoonpanosta on vastannut Suomen Peli-manniyhdistys r.y. Suomen toimikunnan ohjelmaan kuuluneen julisteen Finland salutes U.S.A. suunnitteli taiteilija Erik Bruun. Julistetta on levitetty Suomessa ja USA:ssa kaikkiin suomalaisiin Bicentennial-tilaisuuksiin. Ohjelmaan kuuluneen Bicentennial-mitalin muovaili Eila Hiltunen. Mitalia on jaettu Suomessa ja USA:ssa kulttuurivaihtoa ansiokkaasti edistäneille henkilöille. Juhlakirjaa Old Friends-Strong Ties, joka ilmestyi v:n 1976 alkupuolella ja joka sisältää Tasavallan Presidentin tervehdyssanojen lisäksi ulkoministeri Kalevi Sor-san katsauksen itsenäisen Suomen ja Yhdysvaltain poliittisiin suhteisiin sekä joukon arvovaltaisten Suomen kulttuurielämän edustajien ja suomalaisten ja amerikkalaisten historioitsijoiden kirjoitukset, on levitetty Suomessa ja USA:ssa. Käytettävänä olleiden varojen niukkuudesta huolimatta on Suomi kokoonsa verrattuna suorittanut Bicentennial-osuutensa monipuolisella tavalla. Siitä on mm. USA:n Biventennial-vuoden keskus-toimikunta ARBA esittänyt kiitoksen ja tunnustuksen sanoja. Juhlavuonna aloitettu kulttuurivaihto-ohjelma jatkuu suomalaisina elokuvaviikkoina 17.2.1977 alkaen Washingtonin Kennedy Centerissä, josta toimikunta oli tehnyt alotteen jo Bicentennial-vuonna, mutta joka käytännöllisistä syistä siirrettiin v. 1977 puolelle.

Suomessa on myös vietetty USA:n juhla-vuotta tehostamalla kulttuurivaihtoa ja valaisemalla Pohjois-Amerikan Yhdysvaltojen 200-vuotista historiaa ja suomalaisten siirtolaisten osuutta maan rakentamisessa juhlatilaisuuksin, seminaarein ja erilaisin näyttelyin. Tämän toiminnan ovat järjestäneet ennakolta sovitun työnjaon mukaisesti Suomi-Amerikka Yhdistysten Liitto ja sen jäsenyhdistykset. Yli 20 paikkakunnalla on

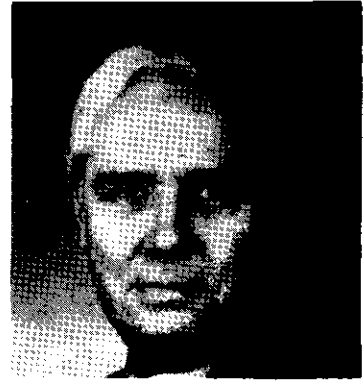
järjestetty USA:n Suomessa toimivan suur-lähettilään Mark E. Austadin ja hänen lähetystönsä henkilökunnan virallisia vierailuja, näyttelyitä ja juhlia, joiden järjestämisessä suurlähetystön ja USIS:n antama tuki ja apu on ollut suuriarvoista. Ne ovat saaneet hyvän vastaanoton eri kaupungeissa yliopistoissa, korkeakouluissa ja oppikouluissa sekä julkisessa sanassa.

TOIMINNASTA SAATUJA KOKEMUKSIA

Bicentennial-vuoden kulttuurivaihosta saadut kokemukset ovat osoittaneet, että viime vuosina ovat jo amerikkalaistuneet suomalaisten siirtolaisten jälkeläiset kiinnostuneet vanhempiensa entisen kotimaan oloista. Juhlavuoden aikainen juhla- ja näyttelytoiminta on myös tasoittanut vanhoja eri amerikansuomalaisryhmien välisiä vastakohtaisuuksia. Näitä myönteisiä ilmiöitä olisi tulevaisuudessakin käytettävä kulttuurivaihdon sekä Suomen ja USA:n välisten hyvien suhteiden edistämiseksi. Tällöin olisi erityisesti huolehdittava siitä, että Suomen kulttuurielämän edustajiksi lähetettäisiin ohjelmansuorittajia, joiden esitykset ovat korkeatasoisia, koska amerikansuomalaiset ovat joutuneet kyllästymiseen saakka vastaanottamaan ja hoitamaan oma-aloitteisia vierailijoita, joiden suoritusten tasoa ei ole pystytty kontrolloimaan.

Pohjois-Amerikan Yhdysvaltojen Bicentennial-vuoden viettäminen on vilkastuttanut kulttuurivaihtoa USA:n ja eri maiden, myös Suomen, kanssa. Se on luonut suotuisat edellytykset maamme kulttuurin ja suomalaisen elämäntavan tunnetuksi tekemiseksi Yhdysvalloissa. Tätä tilannetta olisi käytettävä hyväksi.

Aarne Litma, tied. siht. Suomi-Seura r.y.

50 V. ULKOSUOMALAISTOIMINTAA

Ulkosuomalaisjärjestö Suomi-Seura r.y. Helsingissä täytti 50 vuotta 6. päivänä toukokuuta. Seura on omalla alallaan yksi maailman suurimmista yhdistyksistä, joka menneiden vuosikymmenien aikana on luonut tarkoituksensa mukaisesti yhteydet kaikissa maanosissa asuviin suomalaisiin siirtolaisiin. Henkisen yhteyden säilyttämisessä ja suomalaisen kulttuurin vaalimisessa ulkosuomalaisten keskuudessa Suomi-Seuralla on ollut kansallisesti erittäin tärkeä työkenttä.

Amerikansuomalaisten saapuessa 1920-luvun alussa kesänviettoon vanhaan kotimaahansa heidän keskuudessaan syntyi ajatus ulkosuomalaisten asioita hoitavan yhdistyksen perustamisesta. Ajatus toteutuikin Helsingin Vanhalla Ylioppilastalolla pidetyssä neuvottelutilaisuudessa. Tässä tilaisuudessa luotiin pohja järjestäytyneelle ulkosuomalaistoiminnalle.

Asian edelleen kehittäminen jätettiin Suomalaisuuden Liitolle, jonka toiminnanjohtajana silloin oli fil. tri Rafael Engberg, ulkosuomalaisuusaatteen lipunkantaja ja myöhemmin Suomi-Seuran monikymmenvuotinen toiminnanjohtaja.

Ajan mittaan tehtävät kasvoivat ja

monipuolistuivat, jolloin katsottiin välttämättömäksi yksinomaan siirtolaisten asioita hoitavan yhdistyksen perustaminen. Näin syntyi ulkosuomalaisjärjestö Suomi-Seura.

Seuran jäsenmäärä on jatkuvasti noussut ja ylittää tällä hetkellä 70 000 määrän, josta Suomessa asuu entisiä siirtolaisia ja siirtolaisten sukulaisia noin 50 000, Pohjois-Amerikassa noin 15 000 ja loput eri puolilla maailmaa.

Jäseniinsä seura pitää yhteyttä oman lehtensä Suomen Sillan välityksellä. Lehti on useille ulkosuomalaisperheille ainoa tiedonvälittäjä Suomen tapahtumista. Toisaalta lehdestä saavat tietoja myös Suomessa olevat seuran jäsenet sukulaistensa ja tuttaviansa elämänmenosta vierailta mailla. Lehti ilmestyy kuusi kertaa vuodessa ja jokaisessa numerossa on englanninkielinen osasto toisen ja kolmannen polven siirtolaisia ajatellen, koska näiden suomen kielen taito on jäänyt vähäiseksi, joissakin tapauksissa täysin unohtunut.

Uutiskatsauksia Suomen tapahtumista on seuran toimesta ja opetusministeriön taloudellisen tuen turvin lähetetty jo vuosikymmenien ajan ulkosuomalaislehdille ja radiotoimittajille. Myös suomenkielistä kir-

jallisuutta on postivapaasti lähetetty jäsenien pyynnöstä kaikkiin maan ääriin.

Suomen kielen ja kulttuurin tuntemiseksi järjestää Suomi-Seura ensi heinäkuussa jo neljännen kerran 3-viikkoiset kurssit ulkосуomalaisille. Näille kursseille on osallistunut useita kymmeniä nuoria ja varttuneita Suomesta ja suomen kielestä kiinnostuneita, kaukaisimmat aina Australiasta ja Uudesta Seelannista.

Henkilökohtaisten yhteyksien ylläpitämiseksi siirtolaisten ja heidän omaistensa välillä on vuodesta 1960 järjestetty tilaus-

lentoja Atlantin yli kumpaankin suuntaan. Joka vuosi näille lennoille osallistuu tuhansia kotimaan vierailun tekeviä Amerikan ja Kanadan suomalaisia sekä heidän kotimaassa asuvia omaisiaan, jotka saavat täten tilaisuuden käydä USA:ssa tai Kanadassa asuvien omaistensa ja sukulaistensa luona.

Seuran 50-vuotisjuhlia vietetään ulkосуomalaisten kesäjuhlien yhteydessä Helsingissä 1. ja 2. päivänä heinäkuuta. Pääjuhla on ensimmäisenä päivänä Finlandia-talossa.

Vilho Niitemaa ja Olavi Koivukangas esittivät Siirtolaisuusinstituutin onnitellut 50-vuotiaan Suomi-Seuran puheenjohtajille Osmo Kallialalle, Kaarina Virolaiselle ja Jorma Pohjanpalolle.

Vapaan sivistystyön yhteisjärjestö:

SIIRTOLAISTEN ALKEISKOULUTUKSESTA

Siirtolaisten aikuiskoulutuskysymykset tulivat ensi kerran esille Vapaan sivistystyön yhteisjärjestöjen yhteispohjoismaisessa puheenjohtaja- ja sihteerikokouksessa 20.2. 1976. Tällöin esitettiin toivomus NFA:lle näitä asioita pohtivan seminaarin järjestämisestä. "Aikuiskoulutus ja suomalaiset siirtolaiset" –seminaari pidettiin Kungälvissä 9.–12.12.1976. Seminaarin osanottajat vahvistivat seuraavan julkilausuman:

Lähes 10 % Ruotsin asukkaista on maahan muuttaneita siirtolaisia. Siirtolaisuudesta on tullut pysyvä ilmiö. Tutkimusten mukaan siirtolaisten maalle antama taloudellinen hyöty on ratkaiseva. Tutkimukset osoittavat myös, että siirtolaisena olo tuo mukanaan monia sosiaalisia ja kulturellisiä ongelmia. Enemmistöväestön tiedot siirtolaisista ja heidän ongelmistaan ovat vähäiset. Siirtolaiset eivät myöskään itse tiedä riittävästi omista oikeuksistaan.

Me, jotka olemme osallistuneet seminaariin "Aikuiskasvatus ja suomalaiset siirtolaiset" Pohjolan kansanakatemiassa Kungälvissä, haluamme julkisten tiedotusvälineiden kiinnittävän huomiota seuraaviin asioihin ja esitämme nämä vetoamuksena viranomaisille ja aikuiskasvatus- ja kansansivistysjärjestöille. Näiden tulee

– kiinnittää vakavaa huomiota tiedonvälitykseen siirtolaisuuden taustasta vastaanottajamaan siirtolaisuudesta saamasta hyödystä sekä siirtolaisten ongelmista.

– osallistua siirtolaisten omakielisen koulutuksen ja kulttuuritoiminnan edistämiseen.

– tukea toimintaa kiinnostuksen ja myönteisten asenteiden herättämiseksi enemmistöväestössä vähemmistöryhmiä kohtaan, joiden panos rikastuttaa maan omaa kulttuurielämää.

– osallistua yhteistyömuotojen kehittämiseen siirtolaisia vastaanottavan ja luovuttavan maan välillä.

Erityisesti korostamme, että siirtolaiset on saatava mukaan vaikuttamaan heitä koskevaan päätöksentekoon yhteiskunnan kaikilla eri tasoilla myös käytännössä eikä vain teoriassa.

Jatkoseminaari "Suomalaiset siirtolaiset ja aikuiskoulutus" pidettiin 4. – 6.4. 1977 Suomessa, Hanasaaren Ruotsalais-Suomalaisessa kulttuurikeskuksessa. Seminaariin otti osaa 47 aikuiskouluttajaa tai siirtolaiskysymysten parissa toimivaa henkilöä. Seminaarissa pidettiin seuraavat esitelmät: Risto Laakkonen: Siirtolaisten sosiaalinen tausta ja sopeutuminen.

Terttu Rosengren: Siirtolaisten sosiaalinen ja psykologinen tilanne.

Tove Skutnabb-Kangas: Puolikielisyysongelmat.

Seminaarissa käsiteltiin myös paneelikeskusteluissa ja ryhmätöissä siirtolaisten aikuiskoulutuksen nykytilannetta ja tulevaisuuden näkymiä, opintomateriaalikysymyksiä, siirtolaisia kohtaavia asenteita, tiedotuksen kehittämistä opintoasioissa, kulttuurivaihdon edistämistä sekä molempien maiden aikuiskouluttajien ja opintoliittojen yhteistyön lisäämistä.

Alustuksissa ja ryhmätöissä painotettiin erityisesti sitä, että aikuiset siirtolaiset tarvitsevat ruotsin kielen opetuksen lisäksi oman äidinkielen opetusta että äidinkiellällä annettavaa perus- ja ammattikoulutusta. Seminaarin osanottajat päättivät tehdä joukon konkreettisia toimenpide-ehdotuksia eri viranomaisille ja järjestöille. Näistä mainittakoon tässä seuraavat:

1) Koulutusattasean viran perustaminen suurlähetystöön.
2) Suomen ja Ruotsin opintoliittojen välisen yhteistyön kehittämisen opintomateriaalin tuottamisen, tiedotuksen ja kulttuurin aloilla.
3) Jatkoseminaarien järjestäminen: a) vastaavan aiheinen seminaari Ruotsissa b) Suomessa jo ehkä tämän vuoden lokakuussa seminaari siirtolaisasioista tiedottaville henkilöille.

4) Aikuisille tarkoitetun äidinkielen opin-toaineiston pikainen valmistaminen ja tuottaminen.

Seminaarin loppuraportti valmistetaan toukokuun aikana ja lähetetään osanottajille sekä asianomaisille viranomaisille molemmissa maissa.

KIRJALLISUUS

ITÄ-KARJALAN SUOMALAINEN RAKENTAJA

Suomessa harjoitettua historiankirjoitusta on viime vuosisadalta lähtien leimannut tietty dualismi. Yhden suuntauksen devii-sinä on ollut jo 1930-luvulla julkistettu väite siitä, että "meidän on tutkittava omaa historiaamme, muut eivät sitä tee". Tämän hyvin organisoituneen suuntauksen tuoreimpana näyttönä oli keväällä 1976 Joensuussa pidetty historioitsijoiden kokous. Doktriinin kannattajat kuuluttivat Suomi-keskisen historian tulkinnan ulottamista koko Euroopan, vieläpä koko maailman historian ainoaksi selitysmalliksi. Siellä tul-vehti pimeimmän keskiajan kirkolliskoko-uksen henki anateemoineen ja maranatoi-neen.

Toinen suuntaus, joka on rakenteel-taan melkoisen epäyhtenäinen, on lähte-nyt niistä lähtökohdista, jotka ovat tun-nusomaisia geneettiselle ja generalisoivalle historiantutkimukselle. Niiden mukaan Suo-

mi on vain yksi ja vaikutukseltaan melkoi-sen vaatimaton - historiallinen tekijä. Se pyrkii näkemään Suomenkin vaiheet osina merkittäviä, olennaisia ilmiöitä ja tulkitse-maan tapahtumia niiden osasina. Sitä mukaa kuin historian harrastus on maailmalla le-vinnyt, tämä suuntaus on saanut enenevää kannatusta varsinkin ulkomailla eikä vähiten niiden piirien keskuudessa, jotka lukeutuvat ulkosuomalaisiin tai heidän kanssaan koske-tuksiin joutuneisiin. Sen yhden voimaryh-män muodostavat amerikansuomalaiset histo-rioiitsijat alkaen John H. Vuorisesta, John I. Kolehmaisesta, Marvin Rintalasta, ja C. Leonard Lundinista ja ulottuen toisen, kolmannen jne. amerikansuomalaisten histo-rioiitsijoiden jälkipolviin. Toisena ovat eu-rooppalaiset historioitsijat, jotka osaksi omista lähtökohdistaan, kuten W. Hubatsch, H. B. Crosby ja M. Futrell, tai osaksi suoma-laissyntyisten vaimojensa inspiroimina, ku-ten A. F. Upton, Stacy Churchill ja John H. Hodgson, ovat laajoista historiallisista yhteyksistä käsin kiinnostuneet Suomen historian kysymyksiin. Kolmantena ja taval-

laan asianosaisena ryhmänä on Neuvostoliitossa vaikuttavien historioitsijoiden joukko.

Uutena neljäntenä ryhmänä on tähän piiriin nousemassa valtaosaltaan viimeisen 10-vuotiskauden aikana muuttanut Ruotsin-suomalaisten joukko. Siitä on avauspuheenvuoron käyttänyt historian harrastuksestaan tunnettu karjalaissyntyinen Tukholmansiirotalainen, ylifaktori Arvo Yläräkkö. Hän on ottanut kohteekseen Edvard Gyllingin, jonka vaiheita hän tarkastelee laajasta yleismaailmallisesta näkökulmasta. Yläräkkö pyrkii näkemään tämän ihailemansa suomalaisen tiedemiehen ja poliitikon suurissa historiallisissa yhteyksissään ja sen kohtalokkaan murroksen myllerryksissä, jonka muodostavat ensimmäinen maailmansota, bolsevikkivallankumous ja Venäjästä eroavien reunavaltioiden, niiden mukana Suomen, itsenäistyminen. Sijoittaessaan sankarinsa näihin laajoihin historiallisiin kehyksiin Yläräkkö on paikoitellen edellyttänyt, että lukijalla olisi näistä asioista tarpeelliset perustiedot, jotta hän voisi riittävän yksiselitteisesti nähdä ne kokonaisuuden osina.

Edvard Gylling oli syntynyt vuonna 1881 maaseudulla suomalaisen säätyläisperheen lapsena. Opiskellessaan tämän vuosisadan alkuvuosina Helsingin Yliopiston historiallis-kielitieteellisessä osastossa hän kiinnostui Suomen maaseudun vähäväkisestä väestöstä ja kirjoitti siitä väitöskirjan v. 1909: "Suomen torpparilaitoksen kehityksen pääpiirteet Ruotsinvallan aikana".

Pyrkinessään soveltamaan ajatuksiaan käytäntöön Gylling liittyi Suomen Sosialidemokraattiseen puolueeseen, jonka johtoportaan hän kuului vuodesta 1913. Sen mukana virta vei vastoin tahtoaan hänet yhä voimistuvaan vallankumousliikkeeseen ja vihdoinkin keuhkokuumeeseen v. 1918 katastrofiin. Asiakirjalainauksin Yläräkkö osoittaa, että Gylling vastusti työväenliikkeen radikalisoitumista, mutta jouduttuaan sen pyörteisiin

hän pyrki pelastamaan, mitä pelastettavissa oli. Ratkaiseva kriisi oli sodan päättymisen jälkeen kesäkuussa 1918, jolloin Gylling päätti ilmoittautua Turun Hovioikeudelle tuomiota varten. Piileskellessään Suomessa maan alla hän laati puolustuskirjoituksen, joka on Yläräkkön teoksen liitteenä ja jossa Gylling selittää osallistumistaan kappinaan. Kuultuaan, että häntä tullaan syyttämään maankavalluksesta ja että hän ei saa asiallista kohtelua osakseen hän 24.6.1918 perui ilmoituksensa ja siirtyi Ruotsiin. Täällä hän asettui kiinteään yhteistoimintaan bolsevikkivallankumouksen johtajan V. I. Leninin kanssa ja laati mm. tälle "ehdotuksen Karjalaiseksi kommuuniksi". Siinä hän ohjelmaansa lausuu: "Tuleva vallankumous Skandinaviassa saisi sekä materiaalisen että moraalisen turvan Karjalaisesta kommuunista. Tästä tulisi näin ollen tietynlainen skandinaavinen koe ja yhdessä muiden skandinaavisten maiden kanssa tulisi tästä osa Skandinaavista Neuvostotasavaltaa." Lenin hyväksyi Gyllingin ajatukset ja kutsui hänet Neuvosto-Venäjäälle, jossa hän perusti ensin v. 1920 Itä-Karjalan itsenäisen työkommuunin, sitten v. 1923 Karjalan Autonomisen Sosialistisen Neuvostotasavallan. Sen pääministerinä Gylling seuraavan 15 vuoden ajan, vuoteen 1935 kehitti sitä taloudellisesti ja henkisesti melkoiseen kukoistukseen. Stalinin alullepanema puoluepuhdistus pyyhkäisi vihdoinkin Gyllingin ja hänen työnsä mennessään: Gylling joutui venäläisen suurvaltasovinismien uhriksi ja hän itse tapasi matkansa päin Suomen talvisodan kohtalokkaina hetkinä karkoitettuna kaukana Sahalinin saarella 13.2.1940. Joutuessaan näin toistamiseen kokemaan ihanteidensa ja aikaansaannostensa täydellisen romahduksen Gylling elämänsä viime hetkinä tuskin tuomitsi häntä kaltoin kohdelleen synnyinmaansa.

Erittäin mielenkiintoisen teoksensa aiheet Yläräkkö on onnistunut kokoa-

maan eri tahoilta Neuvostoliittoa, Suomea ja Ruotsia ja niillä dokumentoinut vahvasti esitystään. Hän ei ole juuri luottanut aikaisempien tutkimusten tuloksiin, vaikka sellainen olisi jo yksistään työekonomisista syistä ollut suotavaa ja tarjonnut monia mahdollisuuksia eri kysymysten nyansoimiselle. Mutta hyvä näinkin. Yläräkkölä on teoksessaan piirtänyt dramaattisen jännittävän kuvan ihailemastaan Edvard Gyllingistä, suomalaisesta idealistista ja horjumattomasta työväenasianajajasta, joka vaiherikkaan elämänsä myrskyissä joutui kahdesti kokemaan kansalliskiihkon nostattaman katastrofin, mitkä pyyhkäisivät hänen työnsä tulokset miltei olemattomiin. Miltei, sillä Yläräkkölä on utteruudella ja sisulla koonnut ne sirpaleet, jotka Gyllingistä ovat jälkipolville säilyneet eri tahoilla ja rakentanut niistä kunnioitusta herättävän ja kiinnostavan monumentin.

Vilho Niitemaa

KUNNIANOSOITUS NEW YORKIN SUOMALAISILLE

A History of Finnish American Organizations in Greater New York 1891-1976. Edited, Translated, and, in Part Written by Katri Ekman, Corinne Olli, Dr. John B. Olli. New York Mills, Minnesota 1976. 311 s.

New York on monessa suhteessa ollut varsin erikolaatuinen paikkakunta suomalaissiirtolaisten asuinsijana Yhdysvalloissa. Se on suurkaupunki, jossa siirtolaiset joutuivat kohtaamaan aivan erilaisen ympäristön ja ongelmat kuin se enemmistö, joka Atlantin takaa saavuttuaan jatkoi matkaansa esim. Michiganin ja Minnesotan kaivos-

alueille. Tosin suomalaisasutusta syntyi muihinkin suurkaupunkeihin, muttei koskaan samassa määrin kuin New Yorkiin. New York oli kautta koko suomalaisen siirtolaisuuden kauden keskeinen maahanmuuttajien vastaanottajasatama, mikä itsessään loi edellytyksiä suomalaisasutuksen syntymiselle jo 1880-luvulla, lähinnä Brooklynin (Finntown) ja Harleemiin. Nyt käsillä olevassa teoksessa Esa Arra (s. 119) toteaa-kin omassa artikkelissaan sattuvasti, että monet suomalaiset jäivät New York Cityyn yksinkertaisesti siksi, että heillä ei ollut rahaa matkustaa eteenpäin.

Asutuksen vakiintuessa New Yorkin suomalaiset alkoivat perustaa yhdysseiteikseen erilaisia seuroja 1890-luvun alusta alkaen, ja tämä Suur-New Yorkin suomalaisen bicentennial -komitean aikaansaama kirja on arvokas kunnianosoitus tälle toiminnalle. Teos koostuu erillisistä historioikeistä, joiden kirjoittajina ovat yleensä kyseisissä yhdistyksissä toimineet tai ainakin niitä lähellä olleet henkilöt. Kaikkiaan käsitelään noin puolen sadan erilaisen New Yorkin ja sen ympäristössä vaikuttaneen organisaation päävaiheet, mikä jo sellaisenaan osoittaa amerikansuomalaisten toiminnan vilkkouden ja asutuksen voimakkuuden tällä alueella. Mukana ovat sekä vanhimmat yhdistykset (kuten ensimmäiset seurakunnat, Kansallisseura Imatra, raittiusseura Tähti ja työväenyhdistykset) että myös uudet, toisen maailmansodan jälkeen syntyneet seurat (kuten Finnish National Marathon Committee).

Teoksen toimituskunta on – tässä tapauksessa aivan oikein – käsittänyt organisaatio-termin hyvin laajasti ja ottanut mukaan lähes kaiken mahdollisen: seurakunnat, raittiusliikkeen, työväenyhdistykset, urheiluseurat, osuustoimintaliikkeen, kalavaiset, musiikkitoiminnan, sanomalehdet jne. Toisaalta on kuitenkin selvää, ettei eri organisaatioita kuvaavista artikkeleista ole voitu laatia kuin hyvin yleisluontoiset katsauk-

set. Eri kirjoitusten sisältö ja tyyli vaihtelevat luonnollisesti melkoisesti kirjoittajien suuren lukumäärän vuoksi. Lisäksi toimittajat ilmoittavatkin pyrkineensä säilyttämään saamansa tekstin mahdollisimman pitkälle alkuperäisessä muodossaan. Teos on siten puhtaasti historiikin (tai historiikkien) kaltainen eikä yritäkään olla muuta. Sellaisena se täyttää hyvin tehtävänsä ja palvelee ensi sijassa niitä lukijoita, jotka itse tavalla tai toisella ovat osallistuneet teoksessa esiteltyjen yhdistysten toimintaan. Mutta

myös yleisemmin sillä on käyttöä; kartoitetaan se sen kentän, jossa amerikansuomalaiset yhdistykset ja järjestöt New Yorkin alueella ovat toimineet. Mainittakoon vielä, että teos sisältää runsaan valokuvakokoelman.

Keijo Virtanen

SIIRTOLAISUUSINSTITUUTIN HALLITUS

Toim.joht. Tauri Aaltio	Suomi-Seura r.y.
Lähetystöneuvos Anders Huldén	Ulkoasiainministeriö
Prof. Lars Huldén	Helsingin yliopisto
Toim.joht. Jouko Hulkko	Väestöliitto
Prof. Sune Jungar	Åbo Akademi
Ap.os.pääll. Pirkko Mela	Opetusministeriö
Varatuom. Jukka Mikkola	Turun kaupunki
Prof. Vilho Niitemaa	Turun yliopisto
Toim. pääll. Holger Quick	Työvoimaministeriö

SIIRTOLAISUUSINSTITUUTIN VALTUUSKUNTA

Varsinainen jäsen	Varajäsen	Yhdistys tms.
Lähetystöneuvos Anders Huldén Toim.pääll. Altti Majava Ap.os.pääll. Pirkko Mela	Maist. Ritva-Liisa Elomaa Toim.pääll. Holger Quick Kultt.siht. Raija Kallinen	Ulkoasiainministeriö Työvoimaministeri Opetusministeriö
Prof. Mauno Jokipii Vt.prof. Olli Kultalahti Prof. Terho Pulkkinen Prof. Uuno Varjo Prof. Bill Widén Prof. Pertti Virtaranta	Ap.prof. Erkki Lehtinen Yliopett. Matti Kaasinen FT Jorma Kytömäki Prof. Kyösti Julku Prof. Sune Jungar Prof. Yrjö Blomstedt	Jyväskylän yliopisto Tampereen yliopisto Turun yliopisto Oulun yliopisto Åbo Akademi Helsingin yliopisto
Toht. Ahti Auranen Varatuom.Eva-Brita Björklund Pääsiht. Pentti Palmu Prof. Niilo Hallman Ap.kaup.joht. Johannes Koikkalainen Toim. joht. Perttu Koillinen Liikkeenjoht. Esko V. Koskelin Arkkitehti Raimo Narjus Toimitusjoht. Eero Numerla Prof. Jorma Pohjanpalo Kaup.joht. Tuure Salo Kouluneuvos Jussi Saukkonen VTT Aarno Strömmer Toim. Osmo Vatanen Dos. Veijo Saloheimo Prof. Harald Teir	Kirkkoherra Päivö Tarjamo Maist. Karmela Béliuki Yht.kand. Jurkka Linna Prof. Ole Wasz-Höckert Kaup.siht. Paavo Mäkinen Jaostosiht. Kauno Lehto Toim. Matti Jussila Tutk.siht. Timo Sinisalo Teoll.neuvos Veikko Valavaara — Joht. Ahti Fredriksson Toim.joht. Lars Nystén Maist. Aimo Pulkkinen Mila Ivanow — Lis. Roger Broo	Kirkon ulkomaanasiain toimikunta Unioni Naisasiainliitto Suomessa Suomalaisuuden Liitto Mannerheimin Lastensuojeluliitto Turun kaupunki Varsinais-Suomen Maakuntaliitto Suomen Nuorison Liitto Seutus suunnittelun Keskusliitto Turun yliopistosäätiö Suomi-Seura r.y. Pohjola-Norden Yhdistys r.y. Suomi-Amerikka Yhdistysten Liitto Väestöliitto Immigrant-Institutet (Tukholma) Pohjois-Karjalan yliopistoseura Svenska Finlands Folktingsfullmäktige Ruotsin Suomalaisseurojen Keskusliitto
Ylifakt. Arvo Yläräkkölä	Maist. Markku Peura	

SIIRTOLAISUUSINSTITUUTIN JULKAISUT

- A 1 : Olavi Koivukangas, Suomalainen siirtolaisuus Australiaan toisen maailmansodan jälkeen (Finnish Migration to Australia since World War II). Kokkola 1975, s. 262.
- A 2 : Pertti Virtaranta, Tutkimus amerikansuomesta, osa I (A Study on the Finnish Language in America, Part I) (painossa)
- A 3 : Maija-Liisa Kalhama (toim.) Ulkосуomalaisuuskongressin 27.—28.6.1975 esitelmät ja puheenvuorot. Jyväskylän Kesä 24.6.—3.7.1975. Turku 1975, s. 104.
- A 4 : Olavi Koivukangas, Raimo Narjus, Sakari Sivula (toim.) Muuttoliikesymposium 1975. Esitelmät ja keskustelut. Ruissalon kongressihotelli 20.—21.11.1975 Vaasa 1976
- A 5 : Eva Jäykkä, Maija-Liisa Kalhama (toim.) USA:n 200-vuotisjuhlaseminaarin esitelmät ja tuntisuunnitelmat. Ruissalon kongressihotelli, Turku 2.—3.6.1976. Vaasa 1977
- B 1 : Bill Widen, Korpobor i America (Emigrants from Korpo in America). Turku 1975, s. 197.
- B 2 : Holger Wester, Innovationer i befolkningsrörlighet. En studie av spridningsförlopp i befolkningsrörligheten, utgående från Petalax socken i Österbotten. Stockholm 1977, s. 221
- C 1 : Reino Kero, Migration from Finland to North America in the Years between the United States Civil War and the First World War, Vammala 1974, s. 260.
- C 2 : Olavi Koivukangas, Scandinavian Immigration and Settlement in Australia before World War II, Kokkola 1974, s. 333.
- C 3 : Michael G. Karni, Matti E. Kaups, Douglas J. Ollila Jr. (eds.) The Finnish Experience in the Western Great Lakes Region: New Perspectives. Vammala 1975, s. 232.
- Vilho Niitemaa, Jussi Saukkonen, Tauri Aaltio, Olavi Koivukangas (eds.) In cooperation with the Immigration History Research Center, University of Minnesota. Old Friends — Strong Ties, the Finnish Contribution to the Growth of the USA. USA:n 200-vuotisjuhlakirja. Vaasa 1976, s. 349.

Julkaisuja voi tilata osoitteella: Siirtolaisuusinstituutti
Kasarmialue, Rak. 46
20500 Turku 50
puh. 921—17536.